

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΜΑΙΟΥ, 1869.

ΤΟΜΟΣ Κ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 459.

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙ

ΒΛΑΧΩΝ Η ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΩΝ.

(Τέλος. Ἴδε φυλλ. 457.)

28. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ῥηθεὶς Μάξιμος ἐν σελίδι καὶ τοῦ προαιμίου του, ἀπατῶν ἢ ἀπατώμενος ἀποφαινεται καὶ κηρύττει, ὅτι μικρά τις διαφορὰ ὑπάρχει μεταξύ τῶν δύο Ῥουμουνικῶν διαλέκτων, φέρε ὑποδείξωμεν τὸ ἀντίστροπον, ἐξαγόμενον ἐκ τοῦ δείγματος, ὅπερ αὐτὸς οὗτος προουσίασε, τὴν παραβολὴν δηλαδὴ τοῦ Ἀσώτου, ἣν πρὸς τὸν ἀπατηλὸν του σκοπὸν ἐξελέξατο καὶ προσέθηκε, λαβὼν αὐτὴν ἐκ τοῦ ῥηθέντος μεταφραστοῦ τῆς Ν. Διαθήκης, Μιχαὴλ Γ. Μπογιατζῆ.

Βλαχιστί.

Χώρα (γῆ.)
Ἄμαρτεψίρε (ἀμαρτάνειν.)
Ἔουτσεψίρε (ἐξοδεύειν.)
Πρώτ'α (πρώτην.)
Ἀπουκρισίρε (ἀποκρίνεσθαι.)
Κατά που (καταπόδημα.)
Παρακρισίρε (παρκαλεῖν.)
Τουτεπότ'α (τὸ τίποτέ του.)

Δακιστί.

Τιέρα.
Πεκατουίρε.
Κατουίρε.
Ντειάτσιο.
Ῥεσπούντερε.
Ἰγκαλταμίντε.
Ῥουγάρε.
Ἀβερέα.

<i>Χαρεσίρε</i> (χαρῆσαι.)	<i>Βεζετίρε.</i>
<i>Ἀργάτι</i> (ἐργάται, μίσθιοι.)	<i>Μιρτσινάριοι</i>
<i>Μπαράρε</i> (δακνῆν.)	<i>Βιέρε.</i>
<i>Χουσμεκιάρι</i> (Τουρκ. ὑπηρέται.)	<i>Φελιόρε.</i>
<i>Ἰσκισίρε</i> (πορεύεσθαι, ἀποδημεῖν.)	<i>Ντούτζιρε.</i>
<i>Τεπουρίρε</i> (χαρταίνειν.)	<i>Σατουρίρε.</i>
<i>Μπασιάρε</i> (καταφιλεῖν.)	<i>Σαρουτάρε.</i>
<i>Φίοι</i> (υἱοί.)	<i>Φίλιοι.</i>
<i>Ντεπαρτόρα</i> (μεμακρυσμένη χώρα)	<i>Ντεπαρτίτα.</i>
<i>Αλάντε</i> (κεράτια.)	<i>Ῥοσκοβίλε.</i>
<i>Φετιόρου</i> (υἱέ.)	<i>Φιλιούλου.</i>
<i>Ἐτσέλου</i> (ἐκεῖνος.)	<i>Ἔλλου.</i>
<i>Νιρείντου</i> (ὀργισθεῖς.)	<i>Μαριάρτου.</i>
<i>Ποταρέλε</i> (πόρνοι.)	<i>Κοῦρε.</i>
<i>Ῥοσπιέλοι</i> (φίλοι.)	<i>Ἀμιτσιλε.</i>

Ἐκ τῶν προεκτεθειμένων εἴκοσι τριῶν λέξεων παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι τὸ ἡμισυ ἐλήφθη ἐκ τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης δι' ἓν λόγον προεξεθέκαμεν ἢ ἀναλογία δὲ αὐτὴ ὑπάρχει μεῖζων ἐν ἄλλοις τεμαχίσι καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἐν ταῖς προφορικαῖς συνεντεύξεσι, τῶν Ἑλληνοβλάχων παρειαγαγόντων ἤδη καὶ προφερόντων ἑλληνικώτατα οὐ μόνον τὰς λέξεις, δηλαδὴ, μολονότι, δηλονότι, μολοντούτο, διάκρισις, δοσοληψία, ἀνατροφή, καταστροφή, ζωοτροφία, νόμος, ἐνάρετος, ἀρετὴ καὶ ἕτερα, ἀλλὰ καὶ φράσεις ἀνθρωπεί, εἶον καθ' ὑπόθεσιν, κατὰ περίστα-

ρειαν τῆς Πίνδου ἐνδρυσμένης, τὰς δὲ δύο τελευταίας ἐν τῇ Ἠπειρωτικῇ ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν τοῦ Βλαχικῆς τούτου τμήματος συμποσύνται εἰς 1335. Συνάγομεν λοιπὸν, ὅτι οἱ ἐν τῇ Παλαιῇ Ἠπειρῷ Ἑλληνοβλάχοι ἀναβαίνουν εἰς οἰκογενεῖας 6144.

31. Ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς εἰς τὴν Νέαν Ἠπειρον προχωροῦντες, εὐρίσκομεν κατὰ τὸ τμήμα τῆς Αὐλῶνος, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Πρεμετῆς κατὰ τὸ θέρος ἐνδικαιωμέναις εἰς τὰ αὐτὸς ὄρη 500 περίπου οἰκογενεῖας Ἀλβανοβλάχων ἀνεστῶτων. Εἰς τὸ Σκριπάριον, ἐπαρχίαν ἐξ Ἀλβανοτούρκων οἰκουμένην, διαβιῶσι μανίμως ἐν τῷ χωρίῳ Ὀστρίτσα 20 περίπου οἰκογενεῖαι Βλάχων ἀλβανίζοντων. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Μπερατίου ἐντὸς τῆς πόλεως εἰσὶν ἀποικισμένοι 100 περίπου οἰκογενεῖαι, καὶ ἕτεροι 500 εἰς κώμην Φιέρι καὶ τινὰ περίξ αὐτῆς χωρίδια, οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν αὐτῶς καὶ ἐν τῇ πόλει ἐγκατεστημένων, μετόκησαν πρὸς 90 περίπου ἐτῶν, μετὰ τὴν ἐρήμωσιν τῆς Μοσχοπόλεως καὶ Ἰππισχίας (1). Ἐν τῇ πόλει τῆς Αὐλῶνος περὶ τὰς 20 οἰκογενεῖας τῆς αὐτῆς καταγωγῆς ἀπαντῶνται βιοῦσαι μόνιμως, καὶ ἕτεροι 40 οἰκογενεῖαι τοῦ Ἀλβανιτοβλαχικῆς φυράματος ἐνοικοῦσιν εἰς τὸ χωρίον Σελενίτσα, συλλέγουσαι τὴν αὐτῶς ἐξαγομένην πίσσαν. Πρὸς τὰς ἀνωτέρω οἰκογενεῖας προστιθέμεναι καὶ ἕτεροι 300 περίπου οἰκογενεῖαι Ἀλβανιτοβλάχων ποιμενοβίων καὶ φερεοίκων, συμποσύνται ἐν τῷ τμήματι τῆς Αὐλῶνος οἰκογενεῖαι 1480, αὐταὶ δὲ μετὰ τῶν προεκτεθειμένων 6144 τῶν ἐν τῷ τμήματι τῶν Ἰωαννίνων, ἀποτελοῦσιν οἰκογενεῖας 7624, ἧτοι ψυχὰς 28,120.

32. Μετὰ τὴν ἀπαριθμῆσιν τῶν ἐν τοῖς τρισὶ τμήμασι τῆς Ἠπειροῦ οἰκούντων καὶ ἐνδικαιωμένων, καταλέγομεν τοὺς ἐγκατεστημένους ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις τῆς Νέας Ἠπειροῦ, ταῖς ὑπαγομέναις διοικητικῶς εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ρουμελίας. Κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κοριτσᾶς εὐρίσκομεν οἰκογενεῖας 200 μόλις ἐνοικοῦσας εἰς τὴν περιώνυμον Μοσχόπολιν, ἧς τινος οἱ κάτοικοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐρημώσεώς τῆς συνεποσύντο εἰς 9,000 οἰκογενεῖας, Βλάχους τὴν καταγωγὴν καὶ Ἕλληνας τὴν καρδίαν καὶ τὴν παιδείαν. Μεταξὺ τῆς Μοσχοπόλεως καὶ τῆς Σίστοκας (Ἰππισχίας), ἐν τισὶ κοινότησι συμμιγῶς ἐνοικοῦσι περὶ τὰς 650 οἰκογενεῖας, γεωπῶνοι καὶ φίλεργοι, καὶ ἕτεροι 400 περίπου οἰκογενεῖαι, αἵτινες κατὰ τὸ 1834 ἐνεκατεστάθησαν κατὰ τὴν συνοικίαν τῆς πόλεως Κοριτσᾶς λεγομένην Βαροῦσι. Κατὰ τὴν Ἀχριδινὴν ἐπαρχίαν μόνον ἐν τῇ πόλει

Ἀχρίδι ἐνοικοῦσιν 80 οἰκογενεῖαι ἐκ τῆς Μοσχοπόλεως ἀποικισθεῖσαι. Ὡσαύτως ἐν τῇ Λέγκᾳ καὶ ἄλλαις τισὶ κοινότησι τῆς Ὀπάρας, διεσπαρμέναι εἰσὶ περὶ τὰς 280 οἰκογενεῖας. Καταβαίνοντες πρὸς τὰς νοτιοῦς ἐπαρχίας τῆς Νέας Ἠπειροῦ ἀπαντῶμεν ἐν τῇ πόλει Πεκίνη καὶ τισὶ περίξ χωρίοις 200 περίπου οἰκογενεῖας ἐκ Μοσχοπόλεως ὀρωμέναις τὰς πλείεστας. Ὡσαύτως 400 ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς περίξ τῆς Καβάϊας καὶ τοσαύτας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Δυρράχιου· εἰς δὲ τὴν ἡμιαγρίαν πόλιν τῆς Ἐλθασσάνης ἐνοικίσθησαν ἐσχάτως ἀπὸ διαφόρων κοινοτήτων ἀποικισθέντες περὶ τὰς 150 οἰκογενεῖας ἔμποροί τε καὶ τεχνῖται. Ἐν συνόλῳ λοιπὸν διαβιῶσιν, ὡς προεκτίθεται, 2160 οἰκογενεῖαι ἐν τῇ καλουμένῃ Μέσῃ Ἀλβανίᾳ, πρὸς δὲ τιθέμενοι τὰς κατὰ τὴν Κάτω Ἀλβανίαν προαριθμηθείσας οἰκογενεῖας 7624, ἐξάγομεν ποσὸν ψυχῶν 51000 περίπου. Ποῦ λοιπὸν αἱ 350,000 ψυχὰς Δακκορουμουνηκῆς φυλῆς, αἱ ἐνεφύτευσε κατὰ τὴν Ἠπειρον καὶ Ἀλβανίαν ὁ Δαξ ἐκεῖνος ψευδογράφος;

33. Μεταβαίνοντες εἰς τὰς ὑπερπινδίους χώρας τῆς κυρίως Μακεδονίας, εὐρίσκομεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Σταρόβου περὶ τὰς 200 οἰκογενεῖας μόνιμως βιοῦσας εἰς τινὰ αὐτῶς χωρία. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Χρουπίστης εὐρηνται αἱ κῶμαι Γραμμίστα, ἐνοικουμένη ὑπὸ 400 περίπου οἰκογενειῶν, παραπλησίον πρὸς τὰς τῆς Σαμαρίνας καὶ Περιβολίου. Ἐν τῇ Καστορίᾳ τῇ ὁμόρῳ τῆς Χρουπίστης ἀπαντῶνται περὶ τὰς 700 οἰκογενεῖας εἰς τὴν ἐμπορικὴν κωμόπολιν Βλαχοκλεισοῦραν, 400 εἰς τὴν κωμόπολιν Μπλάτσι καὶ 500 εἰς τὴν Νεβίτοκαν, καὶ ἕτεροι 400 κατὰ τὴν κώμην Καλόβια, ἧν οἱ ἐνοικοὶ ποιμενοβιοὶ ὄντες ἐγκαταλείπουσι, παραχειμάζοντες εἰς τὰς χειμερινὰς νομάς τῆς Μακεδονίας, ὡς οἱ Περιβολιώται. Ἀναβαίνουν δὲ οἱ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Καστορίας ἐν συνόλῳ εἰς οἰκογενεῖας 2000. Ἐν τῇ πολιτικῇ δικαιοδοσίᾳ τῶν Μπιτωλίων ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην διοικητικὴν περιφέρειαν τὸ Ἑλληνοβλαχικὸν στοιχεῖον εἶναι ἄφθονον μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Μοσχοπόλεως, μετερχόμενον ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ διαφόρους τέχνας. Ἐν τοῖς προαστεῖοις τῶν Μπιτωλίων κατοικοῦσι περὶ τὰς 1200 οἰκογενεῖας, διατρέπουσαι ἐπὶ πολιτισμῷ καὶ φιλοκαλίᾳ. Πλησίον τῶν Μπιτωλίων ἀπαντᾶται ἡ κωμόπολις Μεγάροβον καὶ Τέρνοβον περιέχουσα 1250 οἰκογενεῖας, ἡ Μολοβίστα 600, τὸ Μπούκοβον 400, ἡ Ζιφτόπολις 200 καὶ τὸ Κρότσοβον, ὑπὲρ συνωρισμένον περὶ τὸ 1780 εἰς θέσιν ὄρεινὴν καὶ ἀπόκεντρον, περιέχει 3500 περίπου οἰκογενεῖας Ἀλβανῶν καὶ ὀλίγων Βουλγάρων καὶ 1500 Βλάχων Μοσχοπολιτῶν παραπλησίον πρὸς τοὺς ἐν Μπιτωλίοις καὶ Μεγάροβῳ. Ἀναβαίνει λοιπὸν τὸ αὐτῶς Βλαχικὸν στοιχεῖον εἰς οἰκογενεῖας 6200.

(1) Περιεργεῖας ἄξιον ὅτι οἱ αὐτῶς ἀποικισθέντες Μοσχοπολιταί, οὐδέποτε μέχρι τῶν μέσων τῆς ἐνεστῶσης ἑκατονταετηρίδος συνέλεξαν τέκνον ἄββην ἢ θῆλυ μετὰ τῶν συμβιούντων Ἀλβανῶν χριστιανῶν, καίτοι γνωρίζοντες τὴν Ἀλβανικὴν ἄπαντες,

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Βερόσιας εὐρίσκομεν ἐγκατεστημέναις εἰς 15 χωρίδια τοῦ Βουλγαρικῆς τμήματος, Βλάχων μόνιμων οἰκογενεῖας 250, καὶ ἑτέρας 500 ποιμενοβίων καὶ μεταβατικῶν κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Περιβολίου (ἐξ οὗ κατὰ τινὰ παραδόσιν ἀπεσπάσθησαν πρὸ ἐνὸς αἰῶνος, εὐρόντες αὐτῶς βίον ἀσφαλέστερον καὶ ἀναπαυτικώτερον), καὶ τελευταῖον ἐν τῇ πόλει τῆς Βελῆς ἀπαντῶνται περὶ τὰς 50 οἰκογενεῖας Μοσχοπολιτῶν. Συμποσύνται λοιπὸν οἱ ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ τῆς Ρουμελίας ἐνοικοῦντες Μακεδονόβλαχοι εἰς οἰκογενεῖας 9,605, ἧτοι ψυχὰς 50,000 περίπου.

Μετὰ τὴν ἀπαριθμῆσιν τῶν ἤδη ἐνοικούντων κατὰ τὴν προεκτεθειμένην ἡγεμονίαν, ἐπισυνάπτομεν καὶ ἑτέρας 3000 οἰκογενεῖας διαβιῶσας ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ ἐν τῇ σατραπικῇ δικαιοδοσίᾳ τῆς Θεσσαλονίκης, οἷον κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Βαρδάρη ἢ Γενιτζῆ, ἐν ταῖς κώμαις Νίτζα, Χίτζα καὶ ἐν ἑτέροις πέντε χωρίοις, πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ κατὰ τὸ τμήμα Ἀβάτ Σαρή ἐν τῇ κώμῃ Αλοῦπνιστα. Ἐντὸς δὲ τῆς πόλεως τῶν Σερβῶν καὶ εἰς τινὰς κώμας ἐνοικοῦσι συμμικτῶς περὶ τὰς 1500 οἰκογενεῖαι ἐκ τῆς Μοσχοπόλεως αἱ πλείεσται ὀρωμέναι. Ἐν συνόλῳ λοιπὸν οἱ Μακεδονορουμουνοὶ εἰς μόναις 14,000 οἰκογεν. ἀναβαίνουν, ἧτοι ψυχὰς 70,000 περίπου καὶ οὐχὶ εἰς 45,000 οἰκογενεῖας, αἱ δὲ προειρημένους Κ. Βολεντινιάνος ἀπατηθεῖς ἢ ἀπατῶν ἐνεστάλαξεν εἰς τὴν ὑπουργικὴν στατιστικὴν του.

34. Τοὺς ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ, (ἐν ἧ τὸ Βλαχικὸν στοιχεῖον ἰδρύσατο ἱκανὰς κοινότητας) Ἑλληνοβλάχους καταλέγοντες, ἀρχόμεθα ἐκ τῆς Ἰστικιώτιδος χώρας (Ἀσπροπόταμον). Κατὰ τὸ Γκλίνοβο-κόλι (τμήμα Γκλινόβου) περιέχονται κῶμαι δέκα ἐπτὰ, αἱ ἐπόμεναι· Ποροβίκον, Κοτοβάστα, Κουκουλαίου, Καστανιά, Βεντίστα, Γκλίνοβον, Γιωβάνου, Κάτω Πριναγκον, Ἄνω Πριναγκον, Κοτόρι, Παλγο-Κρανιά, Δολιανὰ, Σκληνιάσα, Βελίτσενα, Λιπενίτσα, Δραγοβίτσα καὶ Χαλίκι, ἐνοικουμένη ὑπὸ Βλάχων ὁμοίων τῶν Συρβικιωτῶν, συγκροτούτων οἰκογενεῖας 1700. Τῶν τελευταίων δὲ ἐπτὰ κοινοτήτων οἱ ἐνοικοὶ, διὰ τὸ χιονοσκεπὲς τῆς Θεσσαλικῆς Πινδίας πλευρᾶς ἐν ἧ ἴδρυνται, παραχειμάζουσι μετὰ τῶν ποιμνίων των εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Θεσσαλίας, ὡς οἱ Σαμαρινιώται καὶ Περιβολιώται. Ὡσαύτως ἐν τῷ τμήματι τῆς Πόρτας (Πόρτα-κόλι), ὑπὲρ περιέχει χωρία 28, ἀπαντῶνται πέντε μόναι κοινότητες συγκείμεναι ἐκ Βλαχικῆς φυλῆς. 1) Τὸ Βετερνίκον, πατρὶς τοῦ Χατζῆ Πέτρου, 2) ἡ Πῶρα, 3) τὸ Πορτοῦλι, 4) ἡ Τσοῦρτσια καὶ 5) τὸ Γαρδίκι, περιέχοντα 700 περίπου οἰκογενεῖας. Τῶν δύο δὲ τελευταίων οἱ ἐνοικοὶ μεταβαίνουν τὸν χειμῶνα πανοικί μετὰ τῶν ποιμνίων των εἰς τὰς πεδιάδας τῆς

Θεσσαλίας, ὡς καὶ οἱ προεκτεθέντες κάτοικοι τοῦ τμήματος Γκλινόβου. Περιέχει λοιπὸν ἡ χώρα αὕτη μόναις οἰκογενεῖας 2,400.

Πρὸς τὸ ΒΑ τῆς Ἰστικιώτιδος, κατὰ τὴν περιοχὴν Χάσια, ἐν τῷ τμήματι Κρίτσοβον ἀπαντῶνται τὰ ἐπόμενα ἐξ χωρίων ἐνοικουμένων ὑπὸ Βλάχων ὁμοίων τῶν Ἀσπροποταμιτῶν· 1) Τὸ Πάλτενον, 2) οἱ Τσεναράδες, 3) ἡ Στοῦρτσια, 4) οἱ Τσεραναῖοι, 5) οἱ Χριζιάδες καὶ 6) ἡ Κερασιά, ὧν οἱ ἐνοικοὶ ἀναβαίνουν εἰς 600 οἰκογενεῖας. Κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἐλασσῶνος, καὶ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀγ. Πέτρου, ἴδρυται παρὰ τὴν Θεσσαλικὴν Δωδώνην ἐμπορικὴ κωμόπολις Βλαχολεῖβαδον καλουμένη, ἀπαριθμουσα περὶ τὰς 605 Βλαχικῆς οἰκογενεῖας πολιτισμένας καὶ φιλοκάλους, πρὸς τοῦτοις δὲ τιθεμένων καὶ 400 περίπου οἰκογενειῶν ἐν Λαρίσση, Τρικκάλοις καὶ Καρδίτσα, ἐμπόρων καὶ τεχνιτῶν ἀποικησάντων κατὰ καιρὸν ἐκ Μετσόβου καὶ Ἀσπροποτάμου, συνάγεται ποσότης 4000 οἰκογεν. συγκροτούσων περὶ τὰς 20,000 ψυχῶν, αἱ δὲ στατιστικῆ τοῦ σοφοῦ καὶ ἀκριβολόγου Βελεντινιάνου ἀναβιβάζει εἰς 200,000.

Ταῦτα ἐκ τῶν ἐνότων διαπραγματευθέντες ἐπὶ τὸ θετικώτερον περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ ποιότητος τῶν παρ' ἡμῖν Ρουμούνων, καὶ παρενεύσαντες ὀλίγα τινὰ κατὰ τῶν πολυχρῶν ἐχθρῶν καὶ κατηγορῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, προσεθήκαμεν εἰς τὸν ἐπισυναπτόμενον στατιστικὸν πίνακα καὶ περιλήψιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ φυλῶν καὶ θρησκευμάτων, ἐπικαλούμενοι τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας καὶ ἀποκαταστάσεως Ἑλλήνων τε, Σλάβων, Ἀλβανῶν καὶ Ρουμούνων, πρὸς δὲ ἅπαντες ὀφείλουσι συνασπίζεσθαι καὶ συνεργάζεσθαι. Διαυγασούσης δὲ τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ σκοποῦ, κέκτηται ἐκάστη φυλὴ ἰδιαιτέρον καὶ εὐρὸ στάδιον πρὸς τὸ προαχθῆναι ἀναλόγως τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν αὐτῆς προσόντων, ἐπομένη ταῖς λαοσώστοις τοῦ Εὐαγγελίου ὑπαγορεύουσαι, καὶ ὑποθαλπομένη ἐκ τῶν ἐλευθερίων ἀρχῶν τῆς ὀρθοδοξίας, ἧτις ἀποδιοπομπεῖ τὴν πνευματικὴν καὶ ὕλικὴν καταδυνάστευσιν, ἐντελλομένη τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως, καὶ τὸ φιλόφθονον καὶ πατριωτικὸν φρόνημα ἐμπνεύουσα.

Ἐγγραφοὶ ἐν Ἠπειρῷ
τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1867.

Π. Θ.

(Ἔπεται ὁ στατιστικὸς πίναξ.)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΜΟΝῃ ΤΗΣ ΠΑΤΜΟΥ

ΣΩΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 457.)

21

Ἔτερον ὅμοιον νεώτερον. Τοῦτο ἄρχεται ἐξ οὗ περ καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀντίγραφον, καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους.

22

Ἰπόμνημα τοῦ πατριάρχου Λουκά τοῦ Χρυσοβέργου, ἐπιβεβαιῶν πᾶν ὅσα ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ἐδωρήσατο τῇ μονῇ προνόμια, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ τοῦ Ἰωάννου σιγίλλῳ, καὶ ἀπαγορεύον τὸν ἱερατικὸν ἐπίσκοπον, ὡς καὶ πάντα ἄλλον τοῦ ὑπάγειν τὴν μονὴν τῇ κατ' αὐτοὺς δικαιοδοσίᾳ. Ἐκ τοῦ ἀρχετύπου τούτου ἐλλείπουσι στίχοι δέκα, οἵτινες ἀναπληροῦνται ἐξ ἀρχαίου πλήρους ἀντιγράφου. Τὸ ἀρχετύπον ἄρχεται ἐκ τοῦ: «*παρελεύσεται, καὶ τοὺς παρ' αὐτῇ κατοικοῦντας εἰς προνομήν κτλ.*» μέχρι τέλους. Γέγραπται δὲ μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος ἐβδόμης ἔτους ς'χξζ' (+ 1158.) Περιέργος δὲ ἡ τοῦ πατριάρχου Λουκά ὑπογραφή ἔχουσα οὕτως: «*Ὁ ταπεινὸς μοναχὸς Λουκάς καὶ ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νεᾶς Ρώμης.*»

23

Ἴσον τοῦ ἀνωτέρω σιγίλλῳ ἀρχαῖον, πεπιστωμένον τῇ ὑπογραφῇ τοῦ ἀντιβαλόντος αὐτὸ πρὸς τὸ πρωτότυπον ἐπισκόπου Μιλήτου Μανουήλ. Ἄρχεται: «*Εἰ δὲ καὶ πάλιν τις ὄχυρὰν ἐπὶ πέτρας ἰδρύσαιο, καὶ τείχος αὐτῇ περιθήσοι καὶ περιτειχίσοι.*»

24

Ἔτερον ὅμοιον ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Χαρτοφύλακος.

25

Ἔτερον ὅμοιον νεώτερον ὑπὸ Ἰωακείμ Φλωρέζη.

26

Ἰπόμνημα ἐν μεμβράνῃ τοῦ πατριάρχου Ἀρσενίου τοῦ Αὐτοριανοῦ περὶ τοῦ ἐν Κῶ μετοχίου τῆς μονῆς τοῦ ἐπιλεγόμενου τῶν Σπονδῶν (τανῦν Ἀσφενδιού) ἐσχισμένον ἐν μέρει καὶ δυσανάγνωστον, τῷ ἔτει ς'ψξζ' (+ 1258.) Ἄρχεται: «*Ἐπαινετός μὲν καὶ ὁ νέων πραγμάτων μεγαλοπύργος ὁ πρώταος οἰκοδομημάτων καταβολαῖς ἐγχειρῶν.*»

27

Ἀθανασίου Α' σιγίλλῳδες γράμμα ἐν μεμβράνῃ

περὶ τῶν ἐν Κῶ μονῶν τοῦ τε Ἄλσους καὶ τῶν Σπονδῶν. Δι' αὐτοῦ διορίζεται ἀμφοτέρως εἶναι ὑποτεταγμένας καὶ ἠνωμένας τῇ τῆς Πάτμου μονῇ, μεθ' ὧν περ ἐκέκνητο ἄνωθεν δικαίων καὶ προνομίων. Ὁ γὰρ αὐτοριανὸς Ἀρσένιος (οὗ τοῦ ὑπομνήματος μένηται ἐν τῷ παρόντι ὁ Ἀθανάσιος) μόνην τὴν τῶν Σπονδῶν ἠνωσε τῇ τῆς Πάτμου μονῇ. Ἐφθαρμένον ἐν τῷ τέλει διὸ οὐκ ἀναγινώσκειται τὸ ἔτος. Ἄρχεται: «*Τοῖς εὐλόγοις τὰς αἰτήσεις πεποιημένους μὴ αὐτίκα ὑπέχειν οὐδ' ἐπιτεύειν καὶ ἐνδιδόσαι.*»

28

Πατριαρχικοῦ σιγίλλῳ ἀντίγραφον ἐν μεμβράνῃ περὶ τῆς μονῆς τῶν Σπονδῶν ἄνευ χρονολογίας. Ἄρχεται: «*Ἡ ἐν τῇ νήσῳ Κῶ διακειμένη σεβασμία πατριαρχικῆ μονῆ τῆς πακυπεράργου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.*»

29

Πράξις συνοδικῆ περὶ ἐκλογῆς τοῦ μητροπολίτου Μυριῶν Ματθαίου, γενομένη ἐπὶ πατριάρχου Νεΐλου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ σοφωτάτου, ς'ωψς' (+ 1384.) Ἄρχεται: «*Τὴν τῆς οἰκουμένης ἐκκλησίας προστασίαν κρίμασιν ἀβήτοις παρὰ Θεοῦ πιστευθεῖσα ἢ μετριότης ἡμῶν.*»

30

Πράξις συνοδικῆ περὶ ἐκλογῆς τοῦ μητροπολίτου Σταυρουπόλεως, γενομένη ἐπὶ πατριάρχου Ἰωσήφ τοῦ παρουσιάσαντος μὲν ἐν τῇ ψευδοσυνόδῳ τῆς Φλωρεντίας, οὗ φθάντος δὲ ὑπογράψαι τὸν διαβεβωμένον ἐκεῖνον ἕρον τῆς ἐνώσεως, διὰ τὸν ἐπελθόντα αὐτῷ θάνατον τῷ ς'ρλθ' (+ 1430.) Ἄρχεται: «*Τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Σταυρουπόλεως πρὸ πολλῶν ἡδὴ χρόνων θανάτῳ τὸν οἰκειὸν ἀποβαλλομένης ποιμένα τε καὶ διδάσκαλον.*»

31

Ἴσον ἀρχαῖον, ἐλλιπὲς τὴν ἀρχὴν, τότε νῦν δὲ περιέχον, α) Ἀνωνύμου βασιλικὸν ὄρισμὸν, δὲ καθὰ ἐκ τοῦ περιεχομένου εἰκάζεται, τῆς ἀγούστης ἐστὶ Θεοδώρας, συζύγου Μιχαὴλ Παλαιολόγου. β) Ἰπόμνημα σιγίλλῳδες ἀδήλου πατριάρχου [Ἀρσενίου τοῦ Αὐτοριανοῦ] περὶ τοῦ μὴ ἔχειν τὸν τῆς Λέρου ἐπίσκοπον Νεΐλον παρσιδυσίν τινα ἐν τοῖς τοῦ Θεολόγου κτήμασιν· οὐδὲ ἱεροπραξίαν τινὰ, ἢ χειροτονίαν, ἢ ναοῦ καθιέρωσιν τελεῖν ἐν αὐτοῖς, καὶ γ) Πιττάκιον τοῦ αὐτοῦ πάντως πατριάρχου πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Κῶ περὶ τῆς μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ὄρισμοῦ: «*Ἦσαν μὲν καὶ εἰσὶ τῇ κατὰ τὴν Πάτμον σεβασμία μονῇ τῆς βασιλείας μου.*» τοῦ δὲ σιγίλλῳ: «*Πρόσεισι μὲν τῇ κατὰ τὴν νήσον τῆς Πάτμου σεβασμία πατριαρχικῆ διακειμένη μονῇ*» (1) τοῦ δὲ πιττακίου: «*Θεοφιλέστατε ἐπίσκοπε τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Κῶ. Ἀγηρέχθη τῇ ἡμῶν μετριότητι.*»

χικῆ διακειμένη μονῇ» (1) τοῦ δὲ πιττακίου: «*Θεοφιλέστατε ἐπίσκοπε τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Κῶ. Ἀγηρέχθη τῇ ἡμῶν μετριότητι.*»

32

Ἔτερον ὅμοιον τοῦ ἀνωτέρω νεώτερον.

33

Παχωμίου Α' σιγίλλῳ ἐν μεμβράνῃ περὶ τῶν προνομίων τῆς μονῆς τῷ ζιγ' (+ 1505.) Ἄρχεται: «*Ἡ ἐν πράγμασι πάσιν ἐφαρμοζούσα τάξις συντέχειν αὐτὰ εἴωθε, καὶ εἰς τὰ βελτίω ἐπιδιδόσαι παρὰ σκευάζει.*»

34

Γράμμα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν καθηγούμενον, καὶ τὸν ἐν τῇ μονῇ ἐνασκούμενον, περὶ τοῦ ὅτι ἡ μονὴ διαμένει ἐλευθέρᾳ ἐπ' ἄπειρον, καὶ οὐδεὶς τῶν ἀρχιερέων, ἢ τῶν πλησιοχώρων, ἢ τῶν τηλεδαπῶν δύναται εἰσελθεῖν ἐν αὐτῇ. Ἄρχεται: «*Τιμιώτατε ἐν ἱερομονάχοις καθηγούμενε τῆς Σεβασμίας μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ παρευθῆμου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ οἱ ἐνασκούμενοι αὐτῇ τιμιώτατοι ἱερομόναχοι καὶ ὁσιώτατοι μοναχοί.*»

(1) Τοῦτό ἐστι τὸ ἄλλοτε παρ' ἐμοῦ ἐκδοθὲν ἐν τῷ Ε' α γ γ ε λ ι κ ῶ Κ ρ ο κ ι [ἔτ. Ζ' (1863), ἀριθ. 7, σελ. 326] ἐπ' ὀνόματι Ἀρσενίου Αὐτοριανοῦ. Ἀλλὰ κατόπιν ἐκδοῦς καὶ τὸ σιγίλλῳ Μελετίου τοῦ Πηγᾶ [αὐτ. ἔτ. Θ' (1865), ἀριθ. 3, σελ. 30], ἐσφαλμένην ἀνεῖπον ἐν ὑποσημειώσει τὴν τότε ἐξενεχθεῖσαν εἰκασίαν μου, καὶ εἰς Συμεῶνα τὸν Τραπεζούντιον (τῷ 1470), ὡς εἰς πατέρα οἰκεῖον, ἀνέγραψα τὸ εἰρημένον ὑπόμνημα, ἐκ τούτου καὶ μόνου ἀγόμενος, ἐπὶ ἐν Πηγᾶ σιγίλλῳ ἐμφέρεται αὐτολεξεῖ περικοπὴ τις ἐκ τοῦ ὑπομνήματος αὐτοῦ, ὡς ἀπὸ σιγίλλῳ τοῦ Συμεῶνος μεταλημμένη. Νῦν μόντοι τὰ ἐκὼς σημειωθέντα μοι ἀνακαλούμενος, ἐπὶ τὴν προτέραν αὐτῆς τρέπομαι εἰκασίαν, ἢ μάλλον εἰπεῖν γνώμην ἢ πρὸς ἐπιβέβαιον τακμήριον παρέχομαι ταῦτα: α) Ὅτι ἀμφοτέρω τὰ πατριαρχικὰ ταῦτα ἔγγραφα συνημμένα εἰσὶ τῷ τῆς ἀγούστης ὄρισμῳ, οἷον συγχρονούντα καὶ σχέσιν ἔχοντα πρὸς ἀλλήλα. β) Ὅτι, ὡς περ ἐν τῷ τῆς ἀγούστης ὄρισμῳ, οὕτω καὶ τῷ ὑπομνήματι ἀναφέρεται ὁ τότενικαῦτα καθηγούμενος τῆς μονῆς Γερμανός· δὲ καὶ εἰς ἄλλων μὲν παλαιῶν ἐγγράφων, ἀλλὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς σωζομένης διαθήκης αὐτοῦ [ἴδε ἐπισθὲν ἀριθ. 12] μαρτυρεῖται ζῶν ἔτι ἐπὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου· καὶ ἐπιπλέον, ἐπὶ ἐν τῷ ἔχομένῳ τοῦ ὑπομνήματος πιττακίῳ γίνεται μείναι τῆς τε εὐσεβεστάτης ἀγούστης καὶ τοῦ οἰκειοῦ ἀνθρώπου αὐτῆς Ἰωάννου τοῦ Μαγκαρᾶ, οὗ τινος καὶ αὐτὸς αὐτῆς ὁ ὄρισμός ἐπίσης μνημονεύει, καὶ γ) Ὅτι αὐτὸς ὁ τῆς γραφῆς τῶν ἀντιγράφων χαρακτὴρ οὐκ εἶκοι νεώτερος εἶναι τῆς II' ἑκατονταετηρίδος, ἀνευ τῆς οἰασοῦν ὑπονοίας περὶ γραφῆς κατ' ἀπομίμησιν· φαίη δ' ἂν τις πρὸς τούτους καὶ τὴν τοῦ χάρτου ποιότητα, εἰς αὐτῆς πρώτης ὄψεως πολλῶν ἀρχαιοτέρων γένεσιν ἐλέγχουσαν ἢ τὴν ΙΕ' ὑπερμεσάζουσαν ἑκατονταετηρίδα. Ὅσον δὲ περὶ τῆς ὡς ἀπὸ σιγίλλῳ τοῦ Συμεῶνος μεταλημμένης περικοπῆς, εἰμὴ τι ἄλλο ὑποπτεύσειε τις, τοῦτο ἔχοι ἂν λέγειν, ἐπὶ συμφῶν τῷ Ἀρσενίῳ κάκεινος περὶ τῶν τῆς μονῆς ἐλευθεριῶν ἐντελλόμενος, μετέληφεν αὐτολεξεῖ ἐν τῷ μὴ σωζομένῳ ἡδὴ σιγίλλῳ αὐτοῦ τὴν περικοπὴν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Ἀρσενίου. Ταύτης τῆς περὶ τούτων γνώμης ἡμῶν ἔχεται καὶ ὁ τῆς ἀπογραφῆς τῆς δε ἐκπονήσας· πανάρετος φίλος ἱερθεός.

Σημ. Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΑΝΟΣ.

35

Ἰωάσαφ Β' γράμμα πρὸς τὸν καθηγούμενον καὶ τοὺς κατόικους τῆς Πάτμου περὶ τοῦ ἀδουλώτου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς νήσου. Ἄρχεται: «*Ὅσιώτατε καθηγούμενε τῆς σεβασμίας θείας μονῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τῆς ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἐδρισκόμενοι θεοσεβέστατοι ἱερεῖς, χρησιμώτατοι ἀρχοῦντες, καὶ ὁ λοιπὸς ἅπας τοῦ Κυρίου χριστῶνυμος λαός.*»

36

Τοῦ αὐτοῦ πιττάκιον, ἢ, ὡς αὐτὸ ἀποκαλεῖ ὁ ἴδιος, εὐεργετικὸν γράμμα, ἐπὶ ὁ καθηγούμενος ἔχει ἄδειαν καθιεροῦν θείους ναοὺς, καὶ φορεῖν ἐπιγονάτιον ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς τῷ ζοβ' (+ 1564). Ἄρχεται: «*Ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς γράμματος εὐεργετῆ τῷ ὁσιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις κτλ.*»

37

Ἰερεμίου Β' σιγίλλῳ ἐν μεμβράνῃ περὶ τοῦ κατὰ τὴν Πάρον μονηδρίου τῆς Ἐξωχωριανῆς μετοχίου τῆς μονῆς γενομένου ὕστερον τῷ ζοβ' (+ 1593). Ἄρχεται: «*Τῆς ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς προδικασημένης, συνεδριαζούσης αὐτῇ καὶ τῶν καθευρεθέντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων.*»

38

Μελετίου Πηγᾶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ ἐπιτηρητοῦ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου σιγίλλῳ ἐν μεμβράνῃ περὶ τῶν προνομίων τῆς μονῆς τῷ 1597. Ἄρχεται: «*Εἰ τὸ τὰ πατριαρχικὰ δόγματα καὶ θεοπλάσματα διατηρεῖν ἄσινῃ τε καὶ ἀμετάτρεπτα λυσίται εἰς τε ὁμοῦ καὶ ἀναγκαῖοτάτων.*»

39

Τοῦ αὐτοῦ ἕτερον ὅμοιον ἐν πρωτοτύπῳ καὶ τοῦτο ἐπὶ χάρτου τῷ 1597.

40

Ἴσον σύγχρονον τοῖς δυοῖν πρωτοτύποις.

41

Τοῦ αὐτοῦ, περὶ τοῦ μὴ στασιάζειν καὶ φατριαζειν τοὺς ἐν τῇ μονῇ ἀνοίκειον γὰρ τοῦτο τοῖς μοναχοῖς τῷ 1597. Ἄρχεται: «*Ὅσιώτατε καθηγούμενε τῆς σεβασμίας βασιλικῆς τε καὶ πατριαρχικῆς μονῆς τῆς ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ κειμένης.*»

42

Τοῦ αὐτοῦ σιγίλλῳδες γράμμα ἐσφραγισμένον, δι' οὗ χορηγεῖ καὶ δωρεῖται τῇ μονῇ τὸ ἐγκαινίζειν καὶ καθιεροῦν ἱεροὺς ναοὺς τὸν καθηγούμενον

αὐτῆς· τῷ ζρς' (+ 1598). Ἄρχεται: «Τὸ τοῦ Σω-
τῆρος ἡμῶν ποιμνίου, κατὰ τὸ εὐαγγελικὸν
»πρόσταγμα, ποιμένειν ταχθέντες ὑπὸ τῆς φι-
»λανθρωπικοῦ προνοίας αὐτοῦ.»

43

Σιλβέστρου Ἀλεξανδρείας σιγίλλιον ἐν μεμβράνῃ,
δι' οὗ προτρέπει τοὺς Πατριῶς πῶς δεῖ μεταλαμ-
βάνειν τῶν θεῶν μυστηρίων. Εἶτα σφοδρότερον
καθάπτει τῶν πατέρων, καὶ προτρέπει αὐτοὺς
ἵνα συστήσωσι τὸ κοινόν· ἄνευ χρονολογίας. Ἄρ-
χεται: «Τοῖς ἐδλαβεστάτοις ἱερεῖς (sic) καὶ τι-
»μίοις ἄρχουσιν ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, σὺν πατρὶ
»τῶ εὐσεβεῖ καὶ χριστιανῶν λαῶ μετὰ γυναικῶν
»καὶ τέκνων, κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοῦ τῆς ἡμῶν
»μετριότητος, χάρις, εὐλογία κτλ.»

44

Τοῦ αὐτοῦ ἕτερον ἐν μεμβράνῃ, δι' οὗ παρακινεῖ
αὐτοὺς εἰς τὴν τοῦ κοινοβίου σύστασιν· τῷ 7088.
(+ 1580). Ἄρχεται: «Οἱ ἐν τῇ θεοσώτῳ καὶ
»περιφῆμῳ Πάτμῳ νήσῳ τῆς σεβασμίας καὶ βα-
»σιλικωτάτης μονῆς τοῦ παρεμφήμου ἀποστόλου
»καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἀ-
»σκούμενοι ἀδελφοί.»

45

Σωφρονίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων σιγίλλιον ἐν
μεμβράνῃ, δι' οὗ καὶ οὗτος προτρέπει εἰς τὴν τοῦ
κοινοβίου σύστασιν· τῷ 7088 (+ 1580). Ἄρχεται:
«Οἱ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας βασιλικωτάτης μονῆς
»τοῦ ἁγίου ἐνδόξου παρεμφήμου ἀποστόλου καὶ
»εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τῇ νήσῳ
»Πάτμῳ, ὅτε παροσιώτατος καθηγούμενος σὺν
»τοῖς λοιποῖς αὐτοῦ ἀδελφοῖς.»

46

Ραφαὴλ Β' σιγίλλιον ἐν μεμβράνῃ περὶ τοῦ ἱεροῦ
ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ ἐν τῷ Τσαγκλίῳ,
κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἐρέσου, τοῦ διοικεῖσθαι αὐτὸν
καὶ κυβερνεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Θεολόγου
ἐνασκουμένων· τῷ ζριδ' (+ 1606). Ἄρχεται: «Ε-
»πειδὴ ὁ ἀπὸ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς καὶ βασιλικῆς
»μονῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ παρεμφήμου ἀπο-
»στόλου.»

47

Κυρίλλου Α' τοῦ Λουκάρως σιγίλλιον ἐν μεμ-
βράνῃ περὶ τῶν προνομίων τῆς μονῆς· τῷ ζρλβ'
(+ 1624). Ἄρχεται: «Ἡ τοῦ καλοῦ προσθήκη τὸ
»καλὸν κάλλιον ἀπεργάζεται, καὶ τὸ βεβαίως ἔχον
»βεβαιότερον κατορθοῖ.»

48

Τοῦ αὐτοῦ σιγίλλιον ἐν μεμβράνῃ, δι' οὗ, τῇ ἐγ-
γράφῳ αἰτήσῃ τῶν Παρίων, προσηλοῦται τὸ μο-
νήδριον τῆς Ἐξωχωριανῆς τῇ μονῇ τῆς Πάτμου.
Ἄρχεται: «Τὰ κατὰ θεῖον σκοπὸν γινόμενα πάν-
»τα, καλὰ ἵαν ἐστὶ καὶ πρὸς Θεὸν εὐπρόσδεκτα.

49

Ἴσον τοῦ ἀνωτέρω σιγίλλιου.

50

Τοῦ αὐτοῦ σιγίλλιον ἐν μεμβράνῃ περὶ τοῦ ἐν τῇ
Κέξ μονηδρίου τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, μετοχίου
ὄντος τῆς μονῆς· τῷ 1626. Ἄρχεται: «Τὰ κατὰ
»θεῖον σκοπὸν γινόμενα πάντα, καλὰ ἵαν ἐστὶ
»καὶ πρὸς Θεὸν εὐπρόσδεκτα, καὶ μᾶλλον αἱ τῶν
»σεβασμίων καὶ ἱερῶν ταῶν ἀνακτίσεις καὶ ἀνοι-
»κοδομαί.»

("Ἐπεται τὸ τέλος.")

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΠΟΤΟΣΚΗ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλ. 458.)

Οἱ Γενίτσαροι, χαιρετήσαντες εὐπροσηγόρως τὸν
Κ. Γλ. . . ἠρώτησαν μετὰ ταῦτα ἂν γνωρίζῃ τὸν
ἄνθρωπον· οὗτος δὲ ἀπεκρίθη διὰ νευμάτων. Αὐτοὶ
ὅμως νομίσαντες ὅτι ἠρνεῖτο τὴν γνωριμίαν τοῦ Μαρ-
κίανος, τὸν ἔσυραν μέχρι τῆς θύρας, καὶ ἀνοίξαντες
αὐτὴν τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν ὁδόν. Ὁ Μαρκίανος κατέστη
μανιώδης καὶ ἀκράτητος, ἤγειρε τὴν βάρβαντον του
καὶ ἤθελε καταφέρει τρομερὰν πληγὴν κατὰ τοῦ
Σακάμπαση, ἐὰν ὁ Κ. Γλ. . . παρεμβῆς δὲν ἀνεχά-
τιζεν αὐτόν.

— Ἐξάδελφε, ἀνέκραξεν ὁ Μαρκίανος, καθ' ὅδον
μ' ἀπήτησεν ἡ περίπολος, μὲ συνέλαβε καὶ ἀγα-
γούσα με ἐνώπιον τοῦ Βοεβόδα τῷ ἔλεγε χιρσίς,
μιρσίς, οὗτος δὲ μὲ ἠρώτα τουρκιστὶ καὶ ἐγὼ τὸν
ἀπεκρυνόμενον γαλλιστὶ, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ φέρῃ
ἕνα Ἀρμενοκατόλικον, γινώσκοντα ἀμφοτέρως τὰς
γλώσσας νὰ τὸν μεταχειρισθῇ ὡς διερμηνέα. Τῷ εἶ-
πον ὅτι εἶμαι Γάλλος, συγγενῆς σου καὶ ὅτι ἐπλα-
νήθην εἰς τὰς ὁδοὺς ὡς νεοελθὼν εἰς Κωνσταντινού-
πολιν· τότε διέταξε τοὺς τρεῖς αὐτοὺς παλληκαράδες
νὰ μὲ συνοδεύσωσι καὶ νὰ μὲ ὀδηγήσωσιν εἰς σέ, ἵνα
πληροφωρηθῶσιν ἐὰν ἔλεγον ἀλήθειαν.

Βλέπων ὁ Κ. Γλ. . . ὅτι ἦτον ἐπάνωθεν νὰ συν-
ενοηθῇ μετὰ τῶν Γενιτσαρῶν, διότι ἄλλως ἤθελε
συμβῆ σκηνὴ τις ἀπαισία μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ
Μαρκίανος, προσεκάλεσε τὸν ἀπέναντι τῆς οἰκίας

του κατοικοῦντα γείτονα Ἀρμένιον, ὅστις ἀκούσας
τὸν θόρυβον προέκυψεν ἐκ τοῦ παραθύρου θεωρῶν
τὴν σκηνὴν ταύτην, νὰ κατέλθῃ ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς
διερμηνεύς.

— Ἐρώτησον, τῷ εἶπεν εἰσελθόντι ἐν τῷ προ-
στόφῳ, τί ζητοῦν ἀπὸ τὸν ἐξάδελφόν μου οἱ ἀγάδες
οὔτοι;

Οἱ Γενίτσαροι ἰδόντες τὸν Ἀρμένιον, ὅστις τοὺς
ἐχαιρέτησε τουρκιστὶ, ἐπραῦνθησαν. Τί ζητεῖτε τοὺς
ἠρώτησεν ἀπὸ τὸν ἐξάδελφον τοῦ Κ. Γλ. . . ;

— Δὲν ζητοῦμεν τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ Σακάμπασ-
ης· ὁ Βοεβόδας μᾶς παρέδωκε τὸν ἄνθρωπον τοῦ-
τον νὰ τὸν φέρωμεν ἐδῶ καὶ νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν
φίλον τοῦ μπαζιριάμπαση Γλ. . . ἂν τὸν γνωρίζῃ,
διότι τὸν συνέλαβε καθ' ὁδὸν ἡ περίπολος εἰς μέρη
παράμερα ὡς κλέπτην.

Ὁ Μαρκίανος ἀκούσας τὴν λέξιν χιρσίς τουρκιστὶ,
(ὅ ἐστι κλέπτης), ἥτις ὑπῆρχε τὸ ἀντικείμενον τῆς
συζητήσεως ἐνώπιον τοῦ Βοεβόδα, ἐπαναλαμβανο-
μένην ἀδιακόπως, ἀνέκραξε χιρσίς, χιρσίς, δεικνύων
εἰς τοὺς Γενίτσαρους τὴν πυγμὴν του· οἱ δὲ τὸν ἠ-
πέλησαν διὰ τοῦ δακτύλου, ὥστε παρ' ὀλίγον ν'
ἀνοιξῇ ὁ Μαρκίανος νέαν σκηνὴν διαπληκτισμῶν καὶ
κατὰ συνέπειαν ξυλοκοπημάτων, οὐχὶ τοσοῦτον δι-
επαικίων, καθ' ὅσον οἱ Γενίτσαροι ὑπῆρχον ἐφωδια-
σμένοι διὰ βροπάλων ἠρακλείων.

— Ὁ Φράγκος οὗτος, ἀγάδες, εἶναι ἐξάδελφος
τοῦ Κ. Γλ. . . , εἶπεν ὁ Ἀρμένιος καθ' ὑπαγόρευσιν
τοῦ Κ. Γλ. . . εἰς τὸν Σακάμπαση, ἐλθὼν πρὸ ὀλί-
γων ἡμερῶν ἀπὸ τῆς Γαλλίας· ἐρχόμενος δὲ ἐκ
Κωνσταντινουπόλεως ἐπλανήθη εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ
Γαλατᾶ, μὴ δυνάμενος νὰ εὑρῇ τὴν οἰκίαν· ἀγωνῶν
δὲ τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν, οὔτε κἄμμίαν ἄλλην
ἀνατολικὴν γινώσκων, ἔμεινε περιφερόμενος ἐν ταῖς
ὁδοῖς. Ἐὰν εὐτυχῶς δὲν τὸν ἀπῆντα ἡ περίπολος νὰ
τὸν φέρῃ εἰς τὸν Βοεβόδα, Κύριος οἶδεν, εἰς ποίαν
γωνίαν θὰ ἐκοιμᾶτο.

— Εἶναι ὀλίγον θρασὺς, ὑπέλαθεν ὁ Σακάμπασ-
ης· εἶπε εἰς τὸν μπαζιριάμπαση, ὅτι ἐκάμαμεν τὸ
χρέος μας καὶ τὸν ἐφέραμεν χάριν αὐτοῦ σώον ἐδῶ·
εἰς τὸ ἐξῆς, θέλει πράξει φρονίμως νὰ μὴ τὸν ἀ-
φίη νὰ μιμῆται τὴν νυκτερίδα καὶ τὸν θειοφίσων
εἰς κἄμμίαν γωνίαν τοῦ Γαλατᾶ.

Ὁ Κ. Γλ. . . τοὺς εὐχαρίστησε διὰ τοῦ διερμη-
νέως καὶ τοὺς προσεκάλεσε ν' ἀναβῶσιν ἐπάνω νὰ
πίωσι καφέ, ἀλλ' αὐτοὶ ἀπεποιήθησαν τὴν πρόσκλη-
σιν εἰπόντες, ὅτι εἶναι ἀργὰ καὶ πρέπει νὰ ὑπάγω-
σιν εἰς τὸν Βοεβόδα νὰ τῷ ἀναγγείλωσι τί ἐπραξάν.
Ὁ Κ. Γλ. . . τοὺς ἐφιλοδώρησεν ἀδρῶς καὶ τοὺς πα-
ρεκάλεσε νὰ εἰπωσιν εἰς τὸν Βοεβόδα τὰς προσή-
σεις του καὶ νὰ τῷ ἐκφράσωσι τὴν εὐγνωμοσύνην
του, ἥτις βεβαίως δὲν ἔμεινε μέχρι λόγων.

Οἱ Γενίτσαροι ἔμειναν εὐχαριστημένοι, ὁ δὲ Μαρ-
κίανος ἐπαναλαμβάνων πολλάκις τὴν λέξιν χιρσίς,
χιρσίς ἀνέβη μετὰ τρία πηδύματα τὴν κλίμακα. Τὰ
συμβάντα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Γενιτσαρῶν, ἐκώ-
λυσαν τὸν Κ. Γλ. . . νὰ τῷ εἴπῃ, ὅτι ἡ δούλη ἦλθε
μετὰ τῆς Κ. Φρόσω, τῆς ὑποκριθείσης τὴν θωμα-
νίδα. Ἡ δὲ Κ. Γλ. . . θελήσασα νὰ τὸν ἐκδικηθῇ διὰ
τὰς τρέλλας του, τὸν ὑπεδέχθη περιχαρῶς ἅμα ἀ-
ναβάντα τὴν κλίμακα, καὶ λαβοῦσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς
χειρὸς τὸν ἔφερεν εἰς τὸν κοιτῶνά του, τῷ εἶπεν
ὅτι κατεθορυβήθη ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας του καὶ ἀνη-
σύχει ἀσχάλλουσα, διότι ἐφοβείτο ἀπευκατόν τι·
Εἶτα εἰπούσα πρὸς αὐτὸν ὅτι τὸν ἀφίνει διὰ μίαν
στιγμὴν, ἵνα διατάξῃ νὰ παραθέσῃ τὸ δαίπνον,
παρεκάλεσε κατ' ἰδίαν τὸν σύζυγον τῆς νὰ μὴ εἴπῃ
τίποτε περὶ τῆς δούλης εἰς τὸν Μαρκίανον, ἀλλὰ νὰ
τὴν ἀφίση αὐτὴν ν' ἀπολογηθῇ εἰς τὰς ἐρωτήσεις
του· διέταξε δὲ συγχρόνως καὶ τοὺς ὑπηρετάς καὶ
τὰς ὑπηρετριάς νὰ μὴ εἴπῃ οὐδεὶς τούτων εἰς αὐ-
τὸν περὶ τῶν ἐν τῷ θαλάμῳ τῆς κυριῶν. Ὁ Μαρ-
κίανος δὲν ἐγνώριζε τὴν Κ. Φρόσω, διότι τὴν εἶδε
κεκαλυμμένην ὑπὸ τὴν τουρκικὴν ἐνδυμασίαν, ἧς μό-
νον οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ μέρος τῆς βίνος ἐφαίνοντο.

— Τὸ δαίπνον εἶναι ἔτοιμον, ἐξάδελφε, εἶπεν ἡ
Κ. Γλ. . . εἰς τὸν Μαρκίανον εἰσελθοῦσα ἐν τῷ κοι-
τῶνί του, καὶ τῷ προσέφερε τὸν βραχίονά της· Ἀλλὰ
μόλις διεσκέλισε τὴν ὁδὸν τοῦ κοιτῶνος καὶ ἰδοὺ
ὁ Κ. Γλ. . . διέβαινε τὴν αἴθουσαν φέρων ὑπὸ βρα-
χίονος νεάνιδα, καὶ διευθυνόμενος πρὸς τὸ ἐστιατό-
ριον· τούτους δὲ ἠκολούθει γυνὴ τεσσαράκοντα ἐτῶν
περίπου εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένη, φέρουσα εἰσέτι τοὺς
τύπους νεανικοῦ κάλλους. Ὁ Μαρκίανος ἔστη ἀκίνη-
τος εἰς τὴν θέσιν του ὡς ἀγαλμα, θεωρῶν μετ' ἐκ-
πλήξεως τὴν ὠραίαν κόρην.

— Τί κυρία εἶναι αὐταί; ἠρώτησε τὴν ἐξαδέλ-
φον του.

— Εἶναι, ἀπεκρίθη ἡ Κ. Γλ. . . , ἡ σύζυγος καὶ
ἡ θυγάτηρ ἐνὸς τραπεζίτου Οὐγγου, ἀνταποκριτοῦ
τοῦ ἀνδρός μου, αἵτινες ἦλθον προχθὲς ἀπὸ τὴν πα-
τρίδα των νὰ ἴδωσι τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ σή-
μερον τὰς προσεκάλεσα εἰς τὸ δαίπνον. Λυποῦμαι
ὅμως, διότι ἐκτὸς τῆς Οὐγγρικῆς γλώσσης οὐδε-
μίαν ἄλλην γινώσκουσι.

Οἱ συνδιαιτημένοι ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν, ἡ
Κ. Γλ. . . ἐκάθησε πλησίον τοῦ Μαρκίανος, τὴν δὲ
ὠραίαν κόρην ἔθεσαν κατέναντι του· οὗτος ὅμως τε-
ταραγμένος ὡς ἐκ τῶν συμβάντων ἠρώτα τὴν γεί-
τονά του, ἐὰν ἔχωσι τι νὰ τῷ εἰπωσι διὰ τὸν μεσίτην
καὶ τὰς γυναῖκας.

— Δὲν ἐμάθομεν τίποτε, ἀπεκρίθη ἡ Κ. Γλ. . .
Ἀπόψε, ἐξάδελφε, θὰ παιζῶμεν τὸν βωδὸν, διότι, ὡς
σοὶ εἶπον, αἱ δύο κυρίαί, αἵτινες μᾶς κάμνουσι τὴν

τιμήν να συναγάγῃ μεθ' ἡμῶν, οὐδεμίαν ἄλλην γλώσσαν γινώσκουσι πλὴν τῆς Οὐγγρικής, τῆς γλώσσης τῆς πατρίδος των. Ἡ κυρία εἶναι ἡ σύζυγος καὶ ἡ κόρη ἡ θυγάτηρ ἑνὸς ἀνταποκριτοῦ τοῦ ἀνδρός μου, καὶ τὰς ἐδείξεν εὐγενῶς εἰς αὐτὸν, ὅστις ἐκλινεν εἰς ἀμφοτέρως τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Μαρκίων ἐμάσσα καὶ κατέπινε τὴν τροφήν μηχανικῶς, διότι ἡ διάνοιά του ἔπασχεν ἐν εἶδος σκοτασμοῦ ὡς ἡ τοῦ ὄνειρώττοντος. Θεωρῶν τὴν ἀπέναντί του καθήμενην κόρην, τὴν παρωμοίαζε μετὰ τὴν δούλην, ἣν εἶχεν ἀγοράσει τὴν ἡμέραν' ἀλλ' ἡ ἐνδυσμασία καὶ ἡ κόμη τῆς διεσκευασμένην εὐρωπαϊστὶ, τὸν ἤγαγον εἰς ἀπορίαν καὶ θαυμασμόν· προσεπάθει νὰ ἀνακαλύψῃ γνώρισμά τι διαφέρον, ἀλλ' ἐσκοτίζετο ἐν ταῖς σκέψεσί του.

— Κυρία ἐξαδέλφη, θὰ παραφρονήσω ὡς ὁ Ἀμπούλ-βεης τῶν διηγημάτων τῶν χιλίων καὶ μιᾶς νυκτός.

— Διατί, πεφιλημένε μοι ἐξαδέλφει;

— Διότι ἡ ἀπέναντί μου αὕτη νέα ὁμοιάζει κατὰ πάντα, πλὴν τῆς ἐνδυσμασίας, μετὰ τὴν δούλην, ἣν ἠγόρασα.

— Καὶ εἶναι πρώτη φορά ὅπου ὁμοιάζουν δύο ἄνθρωποι! Ἡ διαρκὴς ἀνησυχία σου, ἡ προσηλωμένη φαντασία σου εἰς τὴν δούλην, σ' ἔφεραν εἰς τὴν ἀπάτην ταύτην. Πιθανὸν νὰ ἔχωσι κἀποια ὁμοιότητα, ὅταν ὅμως εὐρεθῶσι καὶ αἱ δύο ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης τότε φαίνεται ἡ διαφορὰ. Ὁ κόμης Σεγίρος, πρέσβυς τοῦ Γ' Λοδοβίκου παρὰ τῇ μεγάλῃ Αἰκατερίνῃ τῆς Ρωσίας, συνοδεύων αὐτὴν εἰς τὴν περιόδειαν τῆς μέχρι τῆς Τουρκικῆς χερσονήσου, ἔπαθεν ἐν Θεοδοσίᾳ ὅ,τι σὺ πάσχεις ἤδη· καταβαίνων τὴν κλίμακα τοῦ Ἀνακτόρου, ἔνθα κατέλυσεν ἡ Αὐτοκράτειρα, ἔστη ἀκίνητος ἰδὼν νέαν γυναῖκα, ἀσιατικῶς ἐνδεδυμένην, ἣς τὸ ἀνάστημα, τὸ βᾶδισμα, οἱ ὀφθαλμοὶ, τὸ μέτωπον, τὸ στόμα, ὅλοι ὁμοῦ οἱ χαρακτηριστῆρες ὁμοιάζον ἀκριβῶς καὶ παρίστων ἐντελῶς τὴν εἰκόνα τῆς κυρίας Σεγίρου. Ὁ κόμης ἀμφιβάλλει ἐὰν εἶναι ἐξυπνος ἢ ὄνειρώττει, πιστεύει ὅτι ἡ σύζυγός του ἦλθεν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν νὰ τὸν ἐξαφάνισῃ διὰ τῆς παρουσίας τῆς, καὶ ἤθελε βίβη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἐὰν ὁ πρίγκηψ Ποθέμκιν θεωρῶν αὐτὸν ἐκστασῆς διατελοῦντα δὲν τὸν ἐξέβαλλεν ἐκ τῆς ἀπάτης, ὅτι ἡ ἐμφανισθεῖσα καὶ γενομένη συγχρόνως ἄφαντος εἶναι μίαν τῶν ἀμφιπόλων του.

— Ἐχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ Μαρκίων, βίψας ἐπὶ τῆς παροψίδος τὸ βλέμμα του, ἣν εἶδε κενὴν, λησμονήσας ὅτι αὐτὸς κατέπιε τὸ ἐν αὐτῇ ἕδισμα.

— Ἴδου ἄλλη μίαν ἀνθρωπίνην τρέλλα, ὑπέλαθεν ἡ Κ. Γλ., πρόσθεσε καὶ αὐτὴν εἰς ὄσας ἄλλας ἔπραξες ἐν τῷ βίῳ σου· μὴ λησμονήσης ὅμως νὰ

προσθέσης καὶ τὸν μέχρι τοῦ Βεσθόδα νυκτερινὸν περίπατόν σου.

Ὁ Μαρκίων ἐγέλα, ἡ δὲ ὠραία Γαλλίς παιδρὰ ἐξεδικεῖτο τὴν ἀνησυχίαν, ἣς οὗτος ἐγένετο πρόξενος· ὁ Κ. Γλ. . . ἀκούων τὸν διάλογον ἄφισε καὶ οὗτος τὸν γέλωτά του, ἐν ἐκράτει τὸσαύτην ὥραν δεσμευμένον ἐν τῷ λάρυγγί του, νὰ ἐκφύγῃ ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ.

Ὁ διακονῶν εἰς τὴν τράπεζαν ὑπρέτης, φέρων τρυβλίον, ἐν ᾧ ὑπῆρχον τὰ τεμάχια τῆς ἰνδικῆς ὀρνιθοῦς, ἣν ὁ Κ. Γλ. . . διεμέλισεν ἐπιτηδεϊότατα ὡς ὁ ἐπιτηδεϊότερος τῶν χειρουργῶν, ἐπλησίασε τὸν Μαρκίωνα, ὅστις ἤρξατο αὖθις νὰ βρεμβάζῃ, θεωρῶν μετὰ προσοχῆς τὴν νέαν.

— Ἐξαδέλφει, τῷ εἶπεν, ἡ Κ. Γλ., ἀπόψε θὰ μείνης ἄσιτος· σὲ βλέπω βρεμβάζοντά καὶ μηδὲν προσέχοντα εἰς τὸ νὰ ἐφοδιάσῃς τὸν στόμαχόν σου. Καλὸ, δὲν μοι λέγεις τί ἔπαθες;

— Τίποτ' ἄλλο παρ' ὅτι διατελῶ ὑπὸ τὸ κράτος ἢ τῆς πλάνης ἀληθῶς, ἢ τῆς μωρίας. Ἡξεύρεις, ἐξαδέλφει, ὅτι εἶναι μέγα βάσανον ἡ σύγχυσις τῶν ἰδεῶν;

— Ὅταν εὐρίσκεται τις εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ συνδαιτυμόνων πρέπει νὰ ἦναι εὐθυμος.

— Ἐχεις δίκαιον· ἀλλ' ἄκουσον, πεφιλημένη μου ἐξαδέλφει· δύο ἰδέαι με βασιανίζουσι τὴν στιγμήν ταύτην, ἡ ἐνθύμησις τῆς προσφιλοῦς μου συζύγου καὶ ἡ ἐνδεχομένη ἀπώλεια τῆς δούλης.

— Ἐχεις διὰ τὸ ἐν δίκαιον, διότι ἡ ἀνάμνησις τῆς κυρίας Μαρκεσίας εἶναι καθήκον συγχρόνως καὶ ὀφειλὴ ἰερά διὰ σέ· ἀλλὰ διὰ τὸ ἄλλο εἶναι ἀδικαιολόγητος ἡ τὸσαύτη φροντίς· τὸ πολὺ, πολὺ, θὰ χάσῃς τριάκοντα χιλιάδας φράγκων. Ἐπειτα πῶς συμβιβάζονται δύο τινὰ ἀντιφατικά· συζύγου ἀνάμνησις καὶ ὠραίας δούλης φροντίς τοσοῦτον περιπαθῆς;

— Μ' ἀδικεῖς, κυρία ἐξαδέλφει, νομίζουσα ὅτι ἀπατῶ ἱερὸν καθήκον. Σὺ γνωρίζεις τὴν ὠραίαν καὶ ἐνάρετόν μου σύζυγον· θέρος ὀλόκληρον κατόψεσας εἰς τὴν ἔπαυλιν ἡμῶν καὶ ἐσπούδας βεβαίως τὰς ἀρετὰς τῆς· δέκα ἔτη δὲν παρήλθον εἰσέτι, νομίζω, ἀφοῦ δὲν τὴν εἶδες πλέον· ἤδη ἄγει τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς καὶ εἶναι ὠραιότερα ἀπ' ὅ,τι τὴν ἐγνώρισες τριακοντούτιδα· ὁμοιάζει δέσποιναν Ρωμαίαν. Φιλοξενούμενος ἐν Αἰγύπτῳ ὁ Ἀντώνιος ὑπὸ τῆς περιβολῆς τοῦ Κλεοπάτρας καὶ διασκεδάζων ἡμέραν τινὰ μετ' αὐτῆς εἰς τὰ παρὰ τῷ Νεῖλῳ ἀνάκτορά τῆς, τῇ διηγείτο περὶ τοῦ κάλλους τῶν δεσποινῶν τῆς Ρώμης. Φίλη μου, τῇ ἔλεγεν, αἱ δεσποιναι τῆς Ρώμης ἔχουσι κάλλος σοβαρὸν, μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐπαγωγόν, θέλγον συγχρόνως

καὶ ἐμποιοῦν σεβασμόν· ἐκ τούτου γινώσκεις καλῶς ὅσους μεγάλα ἐγκλήματα διεπράχθησαν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, ὡς ἐκ τῆς αὐστηρᾶς αὐτῶν ἀρετῆς καὶ ὅσους ἐπῆλθον ἐκδικήσεις.— Μ' εὐρίσκεις λοιπὸν ἄχαριν, τῷ ἀπεκρίθη ἡ Κλεοπάτρα δυσαρσενθῆσα καὶ ἐκλαβούσα ὡς ὕβριν τὴν λέξιν τῆς ἀρετῆς.— Ἀπεναντίας, ὑπέλαθεν ὁ Ἀντώνιος, ἀφωσιώθην εἰς τὰ θέληγιά σου, διότι εὐρον ἐν σοὶ τὰς καλλονας τῶν δεσποινῶν τῆς Ρώμης.

— Ἀληθῶς, ἡ ἐξαδέλφει μου, ὑπέλαθεν ἡ κυρία Γλ., εἶναι ὠραία, ἐθαύμασα πολλὰκις τὰ κάλλη τῆς καὶ αἱ ἀρεταὶ τῆς μ' ἐνεποίουν σέβας. Τί ἀγαθὴ, τί εὐγενὴς, τί θελκτικὴ!

— Ναί, εἶναι ὁ ἐπιγίαιος ἄγγελός μου, δὲν ἠξεύρεις πόσον τὴν λατρεύω, εἶπεν ὁ Μαρκίων. Εἶχον καὶ ἄλλον ἄγγελον, ἀλλ' οὗτος ἀπέπτη μετὰ τῶν χερουβείμ εἰς οὐρανοὺς, ὡς σοὶ εἶπον ἄλλοτε. Καὶ στενάχας βαθέως ἀπέμαξε τὸ ἀναβλύσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του δάκρυ.

Κατήφεια κατέλαθε τὸν κύριον Γλ. . . καὶ τὴν κυρίαν του, αἱ δὲ δύο κυρίαι ἀγνοοῦσαι τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, ἐθεώρουν μετ' ἀπορίας τὴν σκηνὴν ταύτην. Ὁ Μαρκίων σιγήσας μικρὸν ἐπανέλαθε τὸν λόγον·

— Πιστεύω, εἶπεν, ὅτι ἡ διαγωγὴ μου σὰς φαίνεται παράδοχος καὶ ἀπορείτε διατί ἐπλήρωσα τοσοῦτον μέγα ποσὸν ν' ἀγοράσω μίαν δούλην ὠραίαν καὶ νὰ τὴν φέρω εἰς τὴν σύζυγόν μου δῶρον ζηλοτυπίας. Ἀπατάσθε ἐὰν φρονήτε οὕτω· καὶ ἐγὼ καὶ ἡ ἀγαθὴ μου σύζυγος ἀπεχθανόμεθα τὰς προλήψεις τῆς Γαλλικῆς ἀριστοκρατίας, ἣτις χορηγεῖ τὰς εὐπορίας τῆς εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ἀνάγκην εὐεργεσιῶν, ἣτις δίδει ὅπου ὑπάρχει πλοῦτος καὶ πολλάκις ἐγκαταλιμπάνει τὴν περιουσίαν τῆς εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας τὴν χρεῖαν αὐτῆς· ποτὲ ἡ ἀριστοκρατία τῆς Γαλλίας δὲν ἠθέλησε νὰ κάμῃ εὐτυχεῖ τὸν ἔχοντα χρεῖαν εὐτυχίας, ὅστις θέλει αἰσθανθῆ τὴν εὐεργεσίαν ὡς ὁ βίβων τὸν ἥλιον· νομίζει τὸν πτωχὸν ἀνάξιον νὰ ἐξισωθῇ μετ' αὐτῆς δι' ἀνέτου τοῦλάχιστον βίου. Τὸ κακὸν ἀνήρηστο μέχρι τῶν Βασιλείων μὲς· ὁ ἐνδέκατος Λοδοβίκος ὠνόμαξε τὸν λαόν, ὅστις διὰ τῶν φόρων του ἔτρεφε τὸν στρατόν του καὶ τοὺς δημίους του, σκυλολόγιον. Ὁ Δέκατος τρίτος ἔλεγεν εἰς τὸν ἀσυνεῖδητον Ρισσελιέα, τὸν πανθυπουργόν του, διὰ τοὺς συγκροτοῦντας τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια καὶ τοὺς νομομαθεῖς ἐδὲν ὑποφέρω τοὺς μωροὺς αὐτοὺς ἀνθρωπίσκους· μεταχειρίζου τοὺς μετὰ καταφρόνησιν.» Ὁ δὲ Δέκατος τέταρτος, ὃν κόλακες σύγχρονοὶ του ὠνόμασαν μέγαν Βασιλέα, ὑπῆρχε κενόδοχος μέχρι μωρίας, ἐνασμενίζόμενος εἰς τὰς κωμικὰς νυκτερινὰς καὶ πρωϊνὰς παραστάσεις, ὧν ὑπῆρχε τὸ ὑποκείμενον. Δὲν ἀ-

γνοῖτε, βεβαίως, ὅτι ὁ γελοῦς οὗτος μονάρχης διεσκεδάζε τοὺς σαρδαναπάλους ἀυλικούς του δις τῆς ἡμέρας, ὅστινες τὸν ἐξέδυσον καὶ τὸν ἐνέδυσον ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει, ὅταν κατεκλινέτο τὴν ἐσπέραν καὶ ἐγείρετο τὴν πρωίαν. Ὁ φιλόρπαγος οὗτος Δεσπότης ἐγεννήθη μετὰ τρεῖς ὀδόντας, ἡ δὲ κυρία Μοντεβίλλ ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασί τῆς λέγει, ὅτι τὸ παρὰ φύσιν περιστατικὸν τοῦτο πρόεμνησε τὴν φιλόρπαγον διάθεσιν του καὶ τὴν εἰς ἅπαντα τὰ φαῦλα πλεονεξίαν του. Ποτὲ δὲν εὐηργετήσεν ἐνδεῆ, ἐφιλοδώρει δὲ μόνον ἀφθόνως τοὺς κόλακας του καὶ τοὺς ὕσοι ἐγκωμιάζον τὰς πράξεις του, ἐν ᾧ πανταχοῦ ἀπέτυχε καὶ ἐν Ὀλλανδίᾳ κατέστρεψε τὸν στρατόν του, τὴν δὲ τιμὴν τῆς Γαλλίας ἐσκίασε δι' ἀτίμου εἰρήνης.

— Πολὺ καταφέρεις, ἐξαδέλφει Μαρκίων, τῷ εἶπεν ὁ κύριος Γλ. . . κατὰ τῶν δύο τούτων Λοδοβίκων.

— Δὲν ἐτελείωσα, φίλτατε, ἀπεκρίθη ὁ Μαρκίων, ἄκουσον μετὰ προσοχῆς τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας μου καὶ ἔπειτα κάμε τὰς κρίσεις σου.

Ὁ πάππος μου Ἀρμάνδος Μαρκίων Βελιέρος, ὑπῆρχεν ὠραῖος καὶ κομψὸς ἱππότης, πλούσιος εἰς ἄκρον καὶ μεγαλόδωρος· ἐνυμφεῦθη δὲ τὴν ἐπίσης ὠραίαν Τητίαν, θυγατέρα τοῦ κόμητος Δελαμάθ, προσενεγκοῦσαν αὐτῷ πλούσιαν προίκα, ἣτις, μετὰ τῆς τοῦ πάππου μου περιουσίας, ἀπέφερε πρὸς ὅσον τριακοσίων χιλιάδων φράγκων. Μόλις ἐκλείσαν οἱ δύο μῆνες τῆς συζύξεως αὐτῶν καὶ ἐβυθίσθησαν εἰς ἄβυσσον συμφορᾶς, ἣτις κατέστρεψε διαπαντός τὴν εὐτυχιάν των. Ἐσπέραν τινὰ φθινοπωρινὴν ὁ δυστυχὴς πάππος μου περιεπάτει μετὰ τινος φίλου του ἐν τῷ κήπῳ τῶν Βερσαλιῶν. Ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τῆς ὁδοῦ ἤρξατο ἡ ὠραία καὶ ὑπερήφανος Φοντάγγη, μίαν τῶν ἀμφιπόλων τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ΙΔ' Λοδοβίκου, ἣς ἤρατο ὁ ἀσελγὴς οὗτος Δεσπότης τοσοῦτω περιπαθῶς, ὥστε χάριν αὐτῆς ἀπέβαλεν ἐκ τῶν Ἀνακτόρων τὴν ἐταίραν του Μαρκεσίαν Μοντεκθάν, μεθ' ἣς ἐκολάσταινε τρισκαίδεκα ἔτη. Στιγμὴ ἀποφράς! τὸ βινόμακτρον τῆς Φοντάγγης ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς τῆς, ὁ δὲ πάππος μου κύψας ἔλαβεν αὐτὸ καὶ τῇ τὸ προσέφερον. Ἡ Φοντάγγη ἔστη μικρὸν, τὸν ἐθεώρησε περιέργως καὶ μετὰ ἐπιχαρίτου κλίσεως τῆς κεφαλῆς τῆς τὸν ἐχαίρειττε καὶ ἐζηκολούθησε τὸν δρόμον τῆς. Ὁ παρακολουθῶν μακρόθεν αὐτὴν Λοδοβίκος ἐμάνη ὑπὸ ζηλοτυπίας· ὕθεν διέταξε καὶ τὸν ἐξέβαλον ἀπὸ τὸν κήπον, τὸ δὲ μεσονύκτιον εἰσελθόντες ἔνοπλοι τῆς Ἀστυνομίας ὑπῆρταν ἐν τῇ οἰκίᾳ του, τὸν ἤρπασαν ἐκ τῆς κλίνης του καὶ τὸν ἐκλείσαν ἐν τῇ Βαστίλλῃ, ἐν τῇ εἰρκτῇ ἐκείνῃ τῆς λήθης, ἔνθα ὁ εἰσερχόμενος δὲν ἔχει πλέον ὄνομα,

δευτέρων ἐν πάσῃ τῇ Ἀνατολῇ, ἦτοι τὸ 2000 ἔτος μετὰ Χριστόν. Ὡς σύμβολον δὲ τῆς ἐνσαρκώσεως ταύτης λατρεύουσι μόσχον. Σέβονται δὲ καὶ μαύρην τινὰ πέτραν (Χόρς), ἥτις εὑρέθη ἐπὶ τῶν νεκρῶν, οὕσα σχήματος ζώου, καὶ φερομένη ὑπὸ παντὸς Δρούζου· αἱ πέτραι αὗται διανεμήθησαν τοῖς πιστοῖς ἀπὸ τῆς πρώτης κατηχήσεως, μεταβιβαζόμεναι ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν. Ἐν γένει δὲ ἡ οὐσία τῆς θρησκείας ταύτης ἐστὶν ἄγνωστος· διότι οἱ Δρούζοι ἐξωπερικῶς μὲν παραδέχονται τὴν ἐπικρατούσαν θρησκείαν, ἰδίως δὲ λατρεύουσι τὴν ἑαυτῶν· καὶ ἐπὶ μὲν ἐμίρου τοῦ Λιθιάνου Μπεσίρ πολλοὶ ἐβαπτίσθησαν· ἄλλοτε πάλιν παρεδέξαντο τὸν προτεσταντισμὸν· νῦν δὲ φοιτῶσι ταῖς μωσχαίαις τῶν Μωαμεθανῶν. Ἀλλὰ πάντες οἱ Δρούζοι οὐκ εἰσὶν ἐντελῶς μεμυημένοι ἐν τῇ ἑαυτῶν θρησκείᾳ.

Οἱ Δρούζοι παραδέχονται ὅτι ὁ οὐρανὸς διηνεκῶς μεριμνᾷ περὶ τῆς ἀνθρωπότητος, φρονοῦσιν ὅτι ἐν ταῖς παρεκτροπαῖς τῶν ἀνθρώπων τὸ ἵπέρτατον ὄν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ γίνονται ἀνθρωποί, καὶ διὰ μέσων ἀνθρωπίνων ἐπαναφέρουσι τὴν τάξιν· διὰ τοῦτο προσεύουσι τὰς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐνσαρκώσεις. Ἰψίσταται δὲ ἐνταῦθα κατὰ βάθος ἡ χριστιανικὴ ἰδέα, μετὰ συχνοτέρας παρεμβάσεως τῆς θεότητος, ἀλλ' ἰδέα χριστιανικὴ ἄνευ Χριστοῦ· διότι οἱ Δρούζοι φρονοῦσιν, ὅτι οἱ ἀπόστολοι παρέδωκαν τοῖς Ἰουδαίοις ψευδῆ Μεσσίαν, ὅστις καὶ ἐθουσιάσθη ἵνα κρυφθῇ ὁ ἀληθής, ἦτοι ὁ Χάμζα, ὅστις ἦν μετὰ τῶν μαθητῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐλεάζρ, καὶ ἐνέπνευσε τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν τῷ Ἰησοῦ, υἱῷ τῆς Μαρίας· τοὺς δὲ Εὐαγγελιστὰς καλοῦσι πόδας σοφίας. Παραδέχονται δὲ καὶ τὴν μωαμεθικὴν ἰδέαν, ἀλλ' ἄνευ Μωάμεθ, καὶ ὅτι ὁ Χάμζα ὑπὸ τὸ ὄνομα Σαλιμάν-ελ-Φαρσί ἐσπειρε τὸν νέον τοῦτον λόγον. Βράδιον δὲ ἡ τελευταία ἐνσαρκώσις τοῦ Χάκεμ καὶ Χάμζα ἐγένετο εἰς συναρμολόγησιν τῶν διαφορῶν δογμάτων, τῶν ἐπτάκις ἀπὸ Ἀδάμ ἀναφανέντων, ἦτοι ἐπὶ Ἐνώχ, Νῶε, Ἀβραάμ, Μωϋσέως, Πυθαγόρου, Χριστοῦ καὶ Μωάμεθ. Αὕτη δὲ ἡ διδασκαλία στηρίζεται κατὰ βάθος ἐπὶ εἰδικῆς ἐρμηνείας τῆς Γραφῆς· διότι οὐ γίνεται λόγος περὶ θεότητος τινος τῶν εἰδωλουλατρῶν, καὶ μόνον τὸ πρόσωπον τοῦ Πυθαγόρου ἀπέχει τῆς μωσαϊκῆς παραδόσεως. Διὰ τῆς συγχωνεύσεως ταύτης τῶν θρησκειῶν ἐξηγεῖται διατί οἱ Δρούζοι ἐθεωρήθησαν ὅτε μὲν Χριστιανοὶ ὅτε δὲ Μωαμεθανοί.

Οἱ Δρούζοι παραδέχονται ὀκτὼ οὐράνια πρόσωπα, παρεμβαινόμενα μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀγωνιζόμενα διὰ τὸ τοῦ λόγου καὶ τοῦ ζήφους. Ἔχουσι δὲ καὶ ἀγγέλους τοῦ σκότους, ἐργαζομένους πάντῃ ἀντιθέτως. Ἐν ἐκάστη δὲ τῶν ἐπτὰ περιόδων, ὡς γράφουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου, κα-

ταφαίνεται ἐνέργεια, καθ' ἣν οἱ διαρκεῖς οὗτοι ἐχθροὶ ἀναζητοῦνται ὑπὸ τὸ ἀνθρώπινον σχῆμα καὶ διακρίνονται ἢ διὰ τῆς ὑπεροχῆς ἢ διὰ τῆς ἀπεχθείας. Οὕτως ἡ ἰδέα τοῦ κακοῦ ἐσεται ἀλληλοδι-αδόχως ὁ Ὄφις (Ἑβλίς)· ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ κατακλυ-σμοῦ Μεθουζέλ, ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως τῶν γιγάντων· Νερμὺδ, ἐπὶ Ἀβραάμ· Φαραὼ, ἐπὶ Μωϋσέως· βράδιον Ἀντίοχος, Ἡρώδης, καὶ ἄλλοι τύραννοι, βο-ηθούμενοι ὑπὸ ἀποτροπαίων ὀπαδῶν, γεννηθέντων ταυτοχρόνως, ἵνα ἀντιπράττωσι κατὰ τῆς βασιλείας τοῦ Κυρίου. Κατὰ τινὰς αἱρέσεις, ἡ ἐπάνοδος αὐ-τῆ ὑπάγεται εἰς κύκλον χιλιετῆ, ἐπανερχόμενον δι' ἐπιρροῆς ἀστέρων ἀσφαλῶν· διὰ τοῦτο τὴν ἐποχὴν τοῦ Μωάμεθ οὐ θεωροῦσιν ὡς μεγάλην περιοδικὴν μεταβολήν· τὸ μυστικὸν δῶμα, ὅπερ ἀνανεοῖ ἐκά-στοτε τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, ἐστὶν ὅτε μὲν ὁ ἀπο-λωλὸς παράδεισος, ὅτε δὲ ὁ κατακλυσμός, ἄλλοτε ἡ φυγὴ τῆς Αἰγύπτου, ἄλλοτε ἡ βασιλεία τοῦ Σολο-μῶντος· ἡ ἀποστολὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Χάκεμ, σχηματίζουσι τὰς δύο τελευταίας εἰ-κόνας· ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην ὁ Μαχδι ἀναφανή-σεται τὸ 2000 ἔτος.

Ἐν πάσῃ ταύτῃ τῇ διδασκαλίᾳ οὐδὲν ἀπαντᾶται ἔχνος προπατορικῆς ἀμαρτίας· οὔτε παράδεισος διὰ τοὺς δικαίους, οὔτε κόλασις διὰ τοὺς κακοὺς ὑπάρ-χει· ἡ ἀμοιβὴ καὶ ὁ ἀγνισμὸς λαμβάνουσι χώραν ἐπὶ τῆς γῆς δι' ἐπανάδου τῶν ψυχῶν εἰς ἄλλα σώ-ματα. Τὸ κάλλος, τὰ πλούτη, ἡ δύναμις, ἐδόθησαν τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ θεοῦ· οἱ ἄπιστοι εἰσὶν οἱ δούλοι, οἱ ἀσθενεῖς, οἱ ἀνεκτικοί. Ἐν τοσοῦτῳ βίος ἀγνός ἐπαναφέρει τοὺς παρεκτρπέντας ἐν τῇ προτέρᾳ θέ-σει, καὶ ῥίπτει ἐν αὐτῇ τὸν ἐκλεκτὸν, τὸν ἐκ τῆς εὐ-τυχίας λίαν ἀλαζόνα.

Ἡ δὲ μετεμψύχωσις γίνεται, κατὰ τοὺς Δρούζους, διὰ τρόπου λίαν ἀπλοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων ἐ-στὶν ὁ αὐτὸς σταθερῶς ἐπὶ τῆς γῆς· κατὰ πᾶν δευ-τερόλεπτον θνήσκει εἰς καὶ γεννᾶται ἕτερος· ἡ ψυ-χὴ, ἥτις ἀπῆλθε, καλεῖται μαγνητικῶς ἐν τῷ σχη-ματιζομένῳ σώματι· διὰ δὲ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ἀστέρων κανονίζεται, κατὰ πρόνοιαν, ἡ ἀλλαγὴ αὐτῆ τῆς ζωῆς· ἀλλ' οἱ ἀνθρωποὶ δὲν ἔχουσιν, ὡς τὰ οὐ-ράνια πνεύματα, συνείδησιν τῆς μεταστάσεως. Οἱ πιστοὶ ἐν τούτοις, ὑψούμενοι διὰ τῶν νέων τρόπων τῆς μυσέσεως, δύνανται κατὰ μικρὸν φθάσαι εἰς τὴν γνῶσιν καὶ ἐκυτῶν καὶ παντὸς πράγματος. Ἡ εὐ-δαιμονία δὲ αὕτη ἐπιφυλάσσεται διὰ τοὺς Ἀκκάλ· καὶ πάντες δὲ οἱ Δρούζοι δύνανται ὑψωθῆναι ἐν τῇ τάξει ταύτῃ διὰ τῆς παιδείας καὶ ἀρετῆς· ἀπειναν-τίας δὲ οἱ Ζέχελ, οἱ τὸν νόμον ἀκολουθοῦντες, μὴ ἀξιωθέντες ὅμως τῆς σοφίας, ἔχουσι τὸ ἀτύχημα· ἵνα μεταβαίνωσιν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, καὶ ἐκεῖ κα-θαρίζωσι τὰς τῆ ὕλη προσκεκολλημένας ψυχὰς αὐ-

τῶν. Ἐν τῇ ἐλεύσει δὲ τοῦ Μεσίου οἱ μὲν Δρούζοι κατασταθήσονται καθ' ἅπαντα τὰ βασίλεια, κυ-βερνήσεις καὶ κτήσεις τῆς γῆς, ἀναλόγως τῆς ἀξίας αὐτῶν· οἱ δὲ ἄλλοι λαοὶ ἔξουσι θέσιν ὑπηρετῶν, δούλων καὶ χειρωνάκτων, καὶ ἀποτελέσουσι τὸν ὄ-χλον· διὰ τοῦτο οἱ Χριστιανοί, Ἰουδαῖοι, Μωαμεθα-νοὶ καὶ εἰδωλουλάτραι ἔχουσι θέσιν πολὺ κατωτέραν, κατ' αὐτούς.

Προστούτοις οἱ Ἀκάλ οὔτε ἀρετὰς, οὔτε ἀμαρ-τίας παραδέχονται· ὁ τίμιος ἀνθρωπος οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν, μόνον δὲ ἀνυψοῦται ἐν τῇ κλίμακί τῶν ὄντων, ὡς ὁ κακὸς καταβιβάζεται. Δὲν πράττου-σιν ἐλεημοσύνην, διότι, κατ' αὐτούς, ἡ ἐλεημο-σύνη καταβιβάζει τὸν παραδεχόμενον αὐτὴν· ἀσκοῦ-σιν ὅμως τὴν φιλοξενίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀνταλλαγῆς, ἐν ταύτῃ ἢ τῇ ἄλλῃ ζωῇ. ἔχουσι νόμον τιμωρίας· πᾶν ἀδικήμα τιμωρητέον· ἡ συγχώρησις καταβιβάζει τὸν συγχωρούμενον. Ἐκαστος ὀφείλει ἐπανορθῶσαι, ὅπερ ἐπραξε κακόν, ὅχι ἴσως ὡς τοῦτο, ἀλλὰ διότι διὰ τῆς δυνάμεως τῶν πραγμάτων καταπεσῆται ποτὲ ἐπ' αὐτοῦ. Ἀνατρέφονται διὰ τῆς παιδείας καὶ ὅχι διὰ τῆς ἐξουτελισσεως· δέον, ἵνα κατασταθῶσιν, ὅσον ἐνεστίν, ὅμοιοι τῷ Θεῷ. Ἡ προσευχὴ οὐχὶ ὑ-ποχρεωτικὴ αὕτη συντελεῖ εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ἀμαρ-τήματος ἀπαλλαγὴν. Οἱ εὐγενεῖς (σερίφ) εἰσὶν ὑπό-χρεοι ἵνα ἀσχολῶνται περὶ τὴν μύσην· οἱ δὲ χω-ρικοὶ (σαλέμ) καθίστανται ἴσοι ἢ καὶ ὑπέρτεροι, ἂν φθάσωσιν αὐτούς ἢ ὑπερβῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ. Οἱ Δρούζοι οὐδένα ξένον παραδέχονται ἐν τῇ ἰδίᾳ κοινότητι· διότι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐδιδάχθη πρὸς αὐτούς διὰ τῶν ἀποστόλων (δαῖς), ἀλλ' οὐ παρεδέ-ξαντο αὐτόν· διότι εἶχον ὄν καὶ νῦν ἔχουσι νοῦν, καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς πλεον γίνεται παραδεκτός· ἡ γραφὴ ἐθραύσθη, ἡ μελάνη ἐξηράνθη, ἡ βίβλος ἐκλείσθη.

Ἐμαθον δὲ καὶ τὰ ἐξῆς παρὰ διαφορῶν. Οἱ Δρού-ζοι ἐνεκα τῆς περὶ τὸ θρησκειῶμα μυστικότητος φοι-τῶσιν ἐν νυκτὶ τοῖς ναοῖς, οὐδὲν κόσμημα φέροντες, δις τῆς ἐβδομάδος, Πέμπτην καὶ Κυριακὴν. Καὶ πρῶτον μὲν εἰσέρχεται ἡ κατωτέρα τάξις, μηδὲν ἐννοοῦσα τῶν ἐν χειρογράφῳ παρὰ τοῦ ἱερέως ἀνα-γνωσκομένων, καὶ μετὰ τὸ τέλος ἀπέρχεται· εἶτα ἐμβαίνει ἡ ἀνωτέρα τάξις, ἢ τὰ πάντα γινώσκουσα· μετὰ δὲ τὴν ἱεροπραξίαν ἐσθίουσιν ἐν τῷ ναῷ διά-φορα τραγάλια, ὡς σῦκα, λεπτοκάρυα, καὶ κατόπιν διαλύονται. ἔχουσιν ἰδίους ἀγίους· κατὰ τὸ χωρίον Ἀμπουσὴν ἐπεσκέφθη (1868) θολωτὸν τινα ναῖ-σκον τῶν Δρούζων· ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ὑπόγειος ὀπή ἀνδρὸς χωρητικὴ ἐπὶ τῆς στέγης φέρεται ἡμισέληνον καὶ ὑπὲρ τὴν θύραν ἀραβικὴν ἐπιγραφὴν· οἱ κάτοι-κοι, Δρούζοι, Μωαμεθανοὶ, προσφέρουσι λίθον καὶ ἀνάπτουσι κανδύλιον εἰς τιμὴν τοῦ Ζαχαρίου, κοι-

νῶς Ἀμπουζηκαρία, ὡς λέγουσι· διότι καταδιω-κόμενός ποτε ὑπὸ κακοποιῶν ἀνθρώπων, ἐκρύφθη ἐν τῇ ὀπῇ ταύτῃ καὶ ἐσώθη· εἶτα δὲ ἀπέθανεν ἐν Δαμασκῷ, ὅπου ὑπάρχει ὁ τάφος αὐτοῦ, ὡς φρο-νοῦσιν. Ἐκτὸς τοῦ μύθου τούτου καὶ κατὰ τὸ χω-ρίον τῆς Πτολεμαίδος Γιέρκα, τὸ ἐγγὺς Ἀμπουσ-νάν, ἀποδίδονται παρὰ τῶν Δρούζων τιμὰς τάφῳ τινὶ υἱοῦ ἢ φίλου τοῦ Ἰακώβ. Ὅταν δὲ φέρωσι τὸν νεκρὸν εἰς τὸν τάφον, αὐτόθι ὑψοῦσιν αὐτόν, τοῦ ἱερέως ἐρωτῶντος, ἂν ἐν τῷ βίῳ ὑπῆρξεν ἐνάρετος ἢ μὴ· καὶ εἰ μὲν ἦν, οἱ παριστάμενοι κρρυγάζουσιν· ἐνάρετος, ἐνάρετος· εἰ δὲ κακός, ἐπικρατεῖ σιγῇ. Ἄν ἔχωσι συγχωρίους καὶ Μωαμεθανοὺς, προσποιῶν-ται τὸν μωαμεθισμὸν, καὶ περιτέμνονται, καὶ τοὺς νεκροὺς πλύνουσι, καὶ σήματα μωαμεθανὰ ἐπιτά-φια μεταχειρίζονται εἰς ἐξαπάτησιν. Παρὰ τῶν ἄλ-λων λαῶν θεωροῦνται ἄθεοι καὶ εἰδωλουλάτραι, καὶ ὀπαδοὶ τῆς μετεμψύχωσης· διὸ τοὺς νεκροὺς οὐ θρηνοῦσιν, ἐκτὸς τῶν γυναικῶν. Φρονοῦσι προσέτι ὅτι ὁ Θεὸς μετὰ τὴν κτίσιν τοῦ παντὸς διελύθη εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν καὶ ἠφανίσθη, ἀντ' αὐτοῦ δ' ἔ-μεινε τοιοῦτος ὁ Χάκεμ. Διαφέρουσι τῶν λοιπῶν κατὰ τοὺς χαρακτῆρας, ὄντες ὑψηλοὶ, μᾶλλον ξανθοὶ καὶ εὐειδεῖς· εἰσὶ δὲ καὶ καθαρότεροι, περιποιητικώ-τεροι, καὶ ἔχουσι ξενῶνα ἐν ἐκάστῳ χωρίῳ. Εἰσὶ λίαν ἀνδρείοι καὶ πολεμικοί· οἱ ἀνανδροὶ λίαν περι-φρονοῦνται· διὸ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου ἐπάνοδον οὐ προσφέρουσιν αὐτοῖς καφέ ἐν τῷ κοινῷ καφενεῖῳ, οὔτε διαλέγονται πρὸς αὐτούς.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ μέχρι τοῦδε γνωστά. Ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ καταχωρίζομεν χειρόγραφον ἀραβικὸν περὶ τῆς θρησκείας ταύτης, ὅπερ ἐχορήγησεν ἡμῖν ἐν Βη-ρυτῷ ὁ ἀξιότιμος ἔμπορος κύριος Νάχλης Ζαχσάν, καὶ οὐ τινοσ τὴν μετάφρασιν ὀφείλομεν τῷ ἀξιολο-γωτάτῳ κυρίῳ Ἀντωνίῳ Σέλημ, διερμηνεῖ τοῦ Ἑλ-ληνικοῦ προξενείου, καὶ ἀνδρὶ ζηλωτῇ παντὸς ὀφε-λίμου καὶ ἀγαθοῦ. Ἰδοὺ ἐν μεταφράσει τὰ τοῦ χει-ρογράφου, οὗ ἡ ἐπικεφαλὴς προστίθεται παρ' ἡμῶν.

Ἐπιστολὴ Δρούζου πρὸς τὸν δόμοθρησκον.

Ὁρκωμοσία.

«Ὁ δεῖνα, υἱὸς τοῦ δεῖνος, ὠρκίσθη τῷ ὑψίστῳ ἡμῶν δεσπότη Χάκεμ Βιέμρου, τῷ δικαίῳ, κυρίῳ, λατρευομένῳ ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ, καὶ πλάστη τοῦ Σατανᾶλ· ὠρκίσθη περὶ παντὸς τοῦ περιεχομένου ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ Χάμζα, υἱοῦ τοῦ Χάδη, ὅστις ἐκ-δικεῖται διὰ τῆς σπάθης τοῦ δεσπότη ἡμῶν Χάκεμ Βιέμρου. Πᾶς δὲ ὀρκιζόμενος ψευδῶς ἐστὶ προδότης τῆς πίστεως καὶ τῶν ὑψηλῶν αὐτῆς μυστηρίων, καὶ ἄπιστος πρὸς τὸν δεσπότην τοῦ παντὸς, καὶ οὐ θεω-ρεῖται ἐκ τῶν πιστῶν αὐτοῦ. Παρέλαθον παρὰ τοῦ δεῖνος, υἱοῦ τοῦ δεῖνος, τὸ δεῖνα μόνον ποσὸν πράγ-

ματος, και ουδέναν οφείλω αὐτῷ ὄσολόν. Ἄν δὲ τὸν ὄρκον τοῦτον ἔδωκα ψευδῶς, ἢ μετέβαλον αὐτὸν δι' ἄλλης ἐννοίας, ἀντ' ἐκείνης ἢν ἔχει ὁ ἐπιβάλλων τὸν ὄρκον, ὅπως διὰ τούτου οἰκοδομηθῶ τὰ ἀλλότρια χρήματα ἀπίστων, ἢ βλάβω ἄλλους και ὠφελίσω ἑαυτὸν ἔσομαι ἀρνητῆς τοῦ λατρευομένου κυρίου Χάκεμ Βιέμου. ἔσομαι ἐκτὸς τῆς ομάδος τοῦ Χαζούζ και Μαζούζ (1) ἀρνητῆς τοῦ δεσπότη ἡμῶν Χάκεμ Βιέμου, Ἰσμαήλ, Χάμζα, Σαταναήλ, και τῶν πέντε και τῶν δέκα (ἐννοεῖ βεβαίως τοὺς πέντε ὑπουργοὺς και τὰς δέκα ἐνσαρκώσεις) ἀρνητῆς τῶν δέκα ἐνσαρκώσεων τοῦ ὑψίστου δεσπότη ἡμῶν Χάκεμ Βιέμου ἀρνητῆς τῆς μετεμψυχώσεως ἀπίστος πρὸς τὴν πίστιν μου, ἣτις ἐστὶ πίστις περὶ παντὸς ὕπερ ἀνοῦνται πάντα τὰ ἄλλα ἔθνη ἔσομαι προσβολεὺς τοῦ Καρούν, Σιφιλίς, και λοιπῶν φιλοσόφων και κατοίκων τῆς Κίνας, ἅμα και τῶν ἑκατὸν ἐξήκοντα τεσσάρων (2), και τῶν εὐλαβῶν και τῶν ποιμένων και ἀποβαλῶ πάντα τὰ ἀνήκοντα τῇ ἐμῇ θρησκείᾳ και ὁμολογήσω τῇ νηστεία, προσευχῇ και τῷ Χάτζ (προσκύνημά τι τῶν Δρούζων), και τῇ ἐλεημοσύνῃ, ἐν ὄλῳ ἑπτὰ, ἀπηγορευμένοις ὑπὸ τοῦ δεσπότη ἡμῶν Χάκεμ Βιέμου. Προσέτι ὀρκίζομαι ὅτι σέβομαι και ἀσπάζομαι τὴν μαύρην πέτραν, ἣτις ὑπάρχει πρὸς τὸν παρὰ τοῖς ἀπίστοις σεβαστὸν νότον (ἐννοεῖ τὴν Μέκκκν.) Ἀμήν. Ὁ ὄρκος δὲ οὗτος γενέσθω ἐνώπιον δέκα Δρούζων οὐλεμάδων Ἀκκάλ.»

Ἐπιστολὴ διδασκτική.

« Καταφεύγω εἰς τὸν ὑψίστον και δίκαιον ἡμῶν δεσπότην, τὸν ὑπέρτατον πάντων, τὸν ἡγεμόνα ἡγεμόνων, ἢν νοὺς ἀνθρώπου οὐ δύναται κατανοῆσαι και εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑψηλοῦ ἡμῶν δεσπότη ἱμάμου, δούλου δὲ τοῦ δεσπότη ἡμῶν Χάκεμ Βιέμου και πιστοῦ τῇ θεότητι αὐτοῦ και τοῖς μυστηρίοις αὐτῆς, και ὁδηγοῦ τῆς θρησκείας και εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑπέρτατου τοῦ δεδοξαμένου ἡμῶν δεσπότη, τοῦ Χάμζα, υἱοῦ Χάδη, ὅστις ἐκδικεῖται τοὺς ἀπίστους διὰ τῆς σπάθης τοῦ δεσπότη ἡμῶν και τῇ ἰδίᾳ παντοδυναμίᾳ. Ἐγραψε πρὸς πάντας τοὺς πιστοὺς, ἵνα λάβωσι γινώσκοντες, πῶς δέον ἵνα συμμορφωθῶσι τῇ θρησκείᾳ. Καὶ πρῶτον παραγγέλλομεν τοῖς εἰρημένους πιστοῖς, ὅπως φυλάττωσι τὸ μυστήριον τῆς θρησκείας, και μηδενὶ ἐπιτρέψωσιν ἐκ τῶν μὴ πιστευόντων εἰς τὸν Χάκεμ και τοὺς προφῆτας

(1) Τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα εἰσὶ σεβαστὰ παρὰ Δρούζοις, και ἰλεουσιν ἐν τῷ κόσμῳ πρὸ τοῦ ψευδομαρτυροῦ αὐτῶν.

(2) Κατὰ Σαπὴν ὁ ἀριθμὸς 164 δηλοῖ πάντας τοὺς ὑπουργοὺς, ἀνωτέρους και κατωτέρους, ἦτοι τὰ αἷτια, και παρῆστοι τὴν ἱεραρχίαν τῆς θρησκευτικῆς ἐνότητος. Τὸν ἀριθμὸν δὲ τούτων ὑποδιαιροῦσιν οἱ Δρούζοι εἰς 99, ἦτοι τοὺς ὑπουργοὺς τῆς ἱμαμίας, εἰς 60, τοὺς ἀποστόλους (δαίς), εἰς 4, τοὺς ὑψωθέντας ὑπουργοὺς και 1, τὴν περὶ ἐνότητος διδασκαλίαν τοῦ Χάκεμ.

αὐτοῦ, ὧν τὰ ὀνόματα ἀνηνέχθησαν ἐν τῷ ὄρκῳ, μαθεῖν τὴν πίστιν τοῦ δεσπότη ἡμῶν οἰκισθῆναι θρησκείας ἢν ἦ, μήτε ἐκ τῶν τῆς θρησκείας ἡμῶν (ἐννοεῖ τὴν τάξιν τῶν Ζέγκελ.) ἢ ἀδελφοί, προσοχῇ, προσοχῇ, ἵνα μὴ μάθη τις τὴν θρησκείαν ἡμῶν, ἢ ὅ,τι λατρεύετε, μήτε τὸ ἐλάχιστον ἐννοήσῃ. Προσέχετε, προσέχετε και μετὰ τὴν προσοχὴν, ἢν ἐννοήσῃτε ὅτι ἐκ τῶν ἀπίστων τις ἔμαθε τὰς βάσεις τῆς θρησκείας ἡμῶν, ἐξοντώσατε αὐτὸν και ἢν μὴ δυναθῆτε ἐξοντώσαι, δηλητηριάσατε, ἢ δηλητηριάσατε μυστικῶς και ἐπιτρέπεται ὑμῖν πράξαι κρυφίως οἰονδήποτε πρᾶγμα. Καὶ προσέχετε, προσέχετε, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὑμῖν, ὅτι ἐστὶ πιστὸς και δηλώσῃτε αὐτῷ τὰ μυστήρια τῆς θρησκείας διότι πολλοὶ προσέρχονται δολίως, ἵνα μάθωσι τὰ ἀπόκρυφα τῆς θρησκείας. Καὶ ἐγὼ συντάξα ὑμῖν τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, ἵνα μαθόντες συμμορφωθῆτε τοῖς καθήκουσιν ὑμῶν. Λάβετε αὐτὴν σπουδαίως, ἔχουσαν ὡς ἐξῆς κατ' ἐρωταπόκρισιν.»

« Ἐρ. Τί πρακτέον ὁ βουλόμενος γενέσθαι Δρούζος; Ἄπ. Ὀφείλει ἵνα καταταχθῇ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσπότη ἡμῶν.»

« Ἐρ. Διὰ τίνος τοῦτο γενήσεται; Ἄπ. Διὰ τοῦ ἱμάμου.»

« Ἐρ. Πῶς ὑπαχθήσεται; Ἄπ. Πρέπει, ἵνα προσπίπτῃ ἐνώπιον τῶν πιστῶν δύο ὀλόκληρα ἔτη, ὅπως δεχθῶσιν αὐτὸν ἐν αὐτοῖς και καταστῇ εἰς ἐξ αὐτῶν ἅμα δὲ γενομένου δεκτοῦ, κατατάσσει αὐτὸν ὁ ἱμάμης, και οὕτω θεωρεῖται εἰς ἐξ αὐτῶν και συμμορφοῦται τῇ διαγωγῇ αὐτῶν.»

« Ἐρ. Διὰ τίνος γενήσεται ἢ κατάταξις; Ἄπ. Παρουσιάζεται παρὰ πάντων τῶν πιστῶν ἐνώπιον τοῦ ἱμάμου, ὅστις παραγγέλλει αὐτῷ αὐστηρὰν φύλαξιν τοῦ μυστηρίου, ὕπερ πρὸς αὐτὸν ἐκμυστηρεύεται και προσφέρει σῦκον (1) φαγεῖν τότε, και λέγει πρὸς αὐτόν· « ἢ ἀνθρώπε, πιστεύεις, ὅτι λαμβάνεις τὴν θρησκείαν διὰ τοῦ σῦκου, και μετέχεις τοῦ τάγματός τῶν πιστῶν; » Ἄπ. « Ναὶ πιστεύω » τότε δὲ χορηγεῖ αὐτῷ τὸ Χαζάπ και Μααδαδά (εἶδος περιπάτου) και γίνεται εἰς ἐξ αὐτῶν.»

« Ἐρ. Τίς ἔσεται ἢ διαγωγὴ αὐτοῦ μετὰ τὴν κατάταξιν; Ἄπ. Ὀφείλει ἵνα φέρηται μετὰ τιμιότητος, σεβασμοῦ, ὑπομονῆς και μακροθυμίας, μετὰ τῶν ἀρμοδιῶν ἐνδυμάτων (2), μετὰ λόγων φιλοφρονητικῶν και λοιπῶν, ὅπως φέρονται οἱ πιστοὶ αὐτοῦ ἀδελφοί.»

« Ἐρ. Τί πρακτέον, ὅπως γένηται καθαρὸς πιστὸς; Ἄπ. Γραπτέον δι' ἑαυτὸν τὴν ὑποχρεωτικὴν ὁμολογίαν (3), ἢν παραδίδει τῷ ἱμάμῃ.»

(1) Εἶδος χριστιανικῆς μεταλήψεως, και πιθανῶς ἀπομίμησις.

(2) Οἱ Ἀκκάλ φέρουσι διάφορα ἐνδύματα ἀπὸ τῶν Ζέγκελ.

(3) Αὕτη ἐστὶν ἢ ὁμολογία τῆς πίστεως βεβαίως.

« Ἐρ. Τί ἐστὶν ὑποχρεωτικὴ ὁμολογία; Ἄπ. Ὡς ἐξῆς· « Εἰς ὄνομα τοῦ μόνου και μεγάλου ἡμῶν δεσπότη, τοῦ παντοδυνάμου, τοῦ μὴ γεννησαντος, μὴ γεννηθέντος, μὴ πλασθέντος, και μὴ ἔχοντος παρόμοιον ἐγὼ ὁ δεῖνα, υἱὸς τοῦ δεῖνος και τῆς δεῖνος, ἀπεφάσισα ἵνα ὑποταχθῶ, ἐγὼ και ἢ ψυχὴ μου, και ἢ σὰρξ μου, και τὰ ὑπάρχοντά μου, ἢ σύζυγος και τὰ τέκνα μου, και τὰ κτήματά μου, και οὐ τινος κατέχει ἢ δεξιὰ μου και ἢ ἀριστερά μου, τῷ δεσπότη και ὑψηλῷ κυρίῳ Χάκεμ Βιέμου, ἡγεμόνι ἡγεμόνων, ὑπερτάτῳ πάντων, παντοδυνάμῳ και δημιουργῷ τοῦ παντός και παρεδόθην πρὸς αὐτόν, και ὑπεσχέθην αὐτῷ, και ὁμολογήσασ, ἵνα αὐτὸς και μόνος ἢ καταφυγὴ μου και ὁμολογῶ ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν μου, και τοῦ δεσπότη μου ἱμάμου, ὅτι ἠνήθητι πάσας τὰς θρησκείας και τὰ πάντα και ἀπρέσκομαι παντὸς ἐναντίου τῇ βουλήσει τῆς θεότητος, και ὁμολογῶ, ὅτι ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπάρχει θεὸς λατρευόμενος, και ἐν τῇ γῇ ἱμάμης, ὁ ὑψίστος δεσπότης και παντοκράτωρ ἡμῶν κύριος Χάκεμ Βιέμου, ὅστις ἐστὶν ἢ ἐλπίς μου, καταφυγὴ μου και σκέπη μου και ἀποστρέφομαι, και ἀποβάλλω, και ἀρνούμαι ὅ,τι ἀντίκειται τῇ λατρείᾳ, τῇ ὑπηρεσίᾳ και τῇ πρὸς αὐτὸν ὑποταγῇ και συντάξα δι' ἑμαυτὸν τὸ παρὸν ὑποχρεωτικὸν ἔγγραφο, μετὰ φρονῶν σώων, μετὰ πάσης τῆς θελήσεως και προαιρέσεως, ἀνευ βίας και σκοποῦ τινος πρὸς τοὺς ὁμολογητὰς εἰς τὰς ἐνσαρκώσεις, και εἰς τοὺς πέντε, και εἰς τοὺς ἀληθινοὺς τῆς πίστεως προφῆτας, τοὺς πιστευόντας τῷ δεσπότη ἡμῶν Χάκεμ Βιέμου. Ἐγένετο τῇ δεῖνα τοῦ δεῖνος μηνὸς και δεῖνος ἔτους ἐκ τοῦ ἔτους τοῦ δεσπότη ἡμῶν και τοῦ δούλου αὐτοῦ Χάμζα, Ἰμπν-Ἀλῆ, Ἰμπν-Ἀχμέτ, Χάδη, ὅστις ἐκδικεῖται τοὺς ἀπίστους διὰ τῆς σπάθης τοῦ δεσπότη ἡμῶν, και τῆς ἰδίας παντοδυναμίας, μὴ ὄντος ἄλλου λατρευομένου θεοῦ.»

« Ἐρ. Πῶς συναντᾶται τοῖς ἀνθρώποις και πῶς ἀποκρίνεται τῷ προσαγορευόντι; Ἄπ. Διὰ τῆς ὑπομονῆς και τοῦ βηχῆματος διότι τὸ βήχημα ἐπὶ μὲν τοῦ πιστοῦ ἐστὶν εὐλογία, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀπίστου κατάρρα διὰ τοὺς Μετεβελίς πενήκοντα βηχῆματα διὰ τοὺς Τούρκους τεσσαράκοντα διὰ τοὺς Χριστιανούς τριάκοντα διὰ τοὺς Ἑβραίους εἰκοσι ποιητέον, και διὰ τοὺς λοιποὺς ὅσα ἢν θέλῃ ὁ πιστὸς διότι τὸ βήχημα διὰ τοὺς ἀπίστους ἐστὶ κατάρρα. Πρὸς δὲ τὰς γυναῖκας προσφωνητέον· « μιχ, ἴχ, οὐενάβι, ἔλκερίμ » και ταῦτό ἐστὶν ἀντὶ τοῦ πρὸς ἀνδρας βηχῆματος διότι τὸ βήχημα ἀπρεπὲς διὰ τὰς γυναῖκας, ἐννοεῖται δὲ τότε παρὰ τῶν ἀπίστων, ὅτι ἐστὶ σημεῖον ἡμῶν πρὸς ἀλλήλους.»

« Ἐρ. Ἐρωτώμενοι περὶ τῆς θρησκείας, πῶς ἀποκρινόμεθα; Ἄπ. Κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ δεσπότη

ἡμῶν, δέον, ἵνα προσπονηθῶμεν περὶ τῆς θρησκείας ἀναλόγως τῶν ἐρωτώντων, πρὸς τοὺς χριστιανούς χριστιανούς, πρὸς τοὺς μωαμεθανούς μωαμεθανοὶ και καθεξῆς διότι ὁ δεσπότης ἡμῶν Χάκεμ λέγει· « Ἀκολουθήσατε τὴν θρησκείαν, ἣτις ἐπικρατεῖ και νικᾷ ὑμᾶς, ἀλλὰ φυλάξατέ με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν.»

« Ἐρ. Πῶς δυνάμεθα προσπονηθῆναι κατὰ τὴν λατρείαν τὸν χριστιανὸν ἢ μωαμεθανόν, ἐνῶ διὰ τοῦ θεοῦ ὑποχρεωτικῶν ἔγγραφον ὁμολογοῦμεν, ὅτι μόνον τὸν δεσπότην ἡμῶν λατρεύομεν; Ἄπ. Τοῦτο πράττομεν κατ' ἐπιφάνειαν και ὄχι ἐνδοθεν, ὡς εἶπεν ὁ δεσπότης ἡμῶν· « φυλάξατέ με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν » προσθέσας και τὸ παραδειγμα τοῦτο· « ὁ φέρων ἐνδυμα λευκὸν, μαῦρον ἢ ἐρυθροῦν, σὰρκα ἔχει τὴν αὐτὴν, εἴτε ὑγιαίνων, εἴτε πάσχων τὸ δὲ ἐνδυμα οὐδόλως βλάβει, οὔτε μεταβάλλει τὸ χρῶμα τῆς σαρκός. Καὶ αἱ λοιπαὶ θρησκείαι εἰσὶν ὅμοιαι τῷ ἐνδύματι ἢ θρησκεία ὑμῶν ἐστὶν ἢ σὰρξ, φυλάξατέ αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ, και ἐνδύθητε ὅ,τι συμφέρει τῇ θρησκείᾳ ἀκολουθήσατε αὐτοὺς, προσπονήθητε τὸ θρησκευμα ἐκεῖνο χάριν ἡσυχίας.»

« Ἐρ. Προσκαλούμενοι δὲ τῇ προσευχῇ τοῦ ξένου ἐκείνου θρησκευματος, τί πράττομεν; Ἄπ. Οὐδὲν κώλυμα ὑπάρχει, προσπονήθητε.»

« Ἐρ. Καὶ πῶς δυνάμεθα ὁμολογήσαι μετὰ τῶν μωαμεθανῶν τῷ Μωάμεθ, και μαρτυρησάι, ὅτι ἐστὶν ὑπέρτατος πάντων τῶν προφητῶν, και τοῦ κόσμου, και πάντων τῶν ὄντων; Καὶ ὁ Μωάμεθ οὗτος ἐστὶ προφήτης; Ἄπ. Οὐδόλως διότι ὁ προφήτης ἡμῶν Χάκεμ Βιέμου οὐκ ἔχει τέκνον, οὐτ' ἐγεννήθη, ἀλλ' ἐστὶ δημιουργὸς τοῦ παντός ὁ δὲ Μωάμεθ οὗτος κατάγεται ἐκ τῆς φυλῆς Κορές, ἔχει πατέρα ὀνομαζόμενον Ἀπτάλλα, και θυγατέρα καλουμένην Φάτμα, ὑπανδρευθεῖσαν τὸν Ἀλῆ Ἰμπν-Ἀβιταλίπ. Καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν κατ' ἐπιφάνειαν ὅτι ἐστὶ προφήτης, μόνον εἰς προσποῖσιν και κολακείαν τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ ἰδίᾳ δὲ ὁμολογοῦμεν ὅτι ἐστὶ δαίμων, πίθηκος, υἱὸς μοιχαλίδος διότι ἐπέτρψε τὰ ἀπηγορευμένα, και ἐπραξε πάντα τὰ κακούργηματα και αἰσχουρήματα ἐπέτρψε τὴν μοιχείαν ἐπέτρψε τὴν ἐν τῷ φανερῷ συνουσίαν και τὴν ἀρσενοκοιτίαν, διότι λέγει ἐν τῷ Κορανίῳ· « Ἡ πιστὴ φυλὴ ἐστὶ προτιμιότερα τῆς ἀπίστου, και ὁ πιστὸς ἄρῃν προτιμιότερος τοῦ ἀπίστου.» Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι ἐπέτρψε καταδήλωσ τὴν συνουσίαν ἀρρένων τε και θηλέων και διὰ τοῦτο κατηράσθη αὐτοῦ ὁ δεσπότης ἡμῶν Χάκεμ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας και καιρούς ὁ δὲ πιστὸς ὁμολογεῖ τὰ τοιαῦτα, ὕπερ οὐ βλάβει, ὡς εἴρηται.»

« Ἐρ. Καὶ διατί κηρύττομεν (ἀπὸ τοῦ μινὰρ ἐννοεῖ) τὸ ὄνομα αὐτοῦ, και τοὺς δαίμονας, πίθηκου, και υἱοῦ μοιχαλίδος; Ἄπ. Κηρύττομεν τὸ ὄνομα

του Μωάμεθ, έννοούντες τὸν δεσπότην ἡμῶν Μπαχουδίν.»

« Ἐρ. Τί ὑποστήσεται ἡ ἀπιστος φυλή, ὅταν ἔλθῃ ὁ ὑψιστος ἡμῶν δεσπότης καὶ ἡγεμῶν τῶν ἡγεμόνων; Ἀπ. Οἱ προύχοντες τῆς φυλῆς ταύτης, μετὰ στήθους βεβαμμένον καὶ ἐν θέσει ποταπῆ ὑπηρετήσουσιν ὡς σκύλοι, λαμβάνοντες ἐτησίως παρὰ τοῦ δεσπότη εἰκοσι φλωρία χρυσᾶ· οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ ὀνομαζόμενοι παρὰ τῆς φυλῆς τοῦ Μωάμεθ Ἑβραῖοι καὶ Χριστιανοί.»

« Ἐρ. Τί ὁμολογητέον περὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐστὶ Θεὸς καὶ Προφήτης; Ἀπ. Ὁ Χριστὸς οὐκ ἐστὶ οὔτε Θεὸς οὔτε Προφήτης, ἀλλ' ἄνθρωπος παιδευμένος, εὐγλωττος, διδάσκαλος ἐν τῇ θρησκείᾳ καὶ τοῖς θαύμασι, καὶ διὰ τῆς παιδείας ἐσχημάτισε φυλὴν, καὶ ὠκειοποιήσατο ὅσα ἀνήκον τῷ δεσπότη Χάκεμ· διότι ὠκειοποιήσατο ὅσα εἶπον ὁ Μάρκος, Ματθαῖος, Λουκᾶς καὶ Ἰωάννης· καὶ διὰ τῆς εὐγλωττίας αὐτοῦ ἐσχημάτισε φυλὴν ἣν δὲ καὶ φίλος τοῦ Μωάμεθ.»

« Ἐρ. Τίνες εἰσὶν οἱ τέσσαρες, οὓς προεῖπες; Ἀπ. Τέσσαρες εἰσὶν οἱ παρὰ τῷ δεσπότη ἡμῶν γραμματεῖς, οἵτινες ἔγραψαν, καὶ συνέταξαν πᾶν χειρῶδες· ὁ δὲ Χριστὸς οἰκειοποιήσας τὸ βιβλίον αὐτῶν, κατέστησαν αὐτοὺς εὐαγγελιστάς· καὶ ὅσα ὠκειοποιήσατο, ἀνήκον τῷ δεσπότη ἡμῶν· ἀλλ' ἡ φυλὴ τοῦ Χριστοῦ ἠννήθησάν τινες φράσεις.»

« Ἐρ. Καὶ τί ὑποστήσεται ἡ φυλὴ τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἐξετασθῶσι παρὰ τοῦ δεσπότη ἡμῶν; Ἀπ. Ἔσονται ἐν ἀξιοδακρύτῳ καταστάσει· διότι προσαρτήσεται μόλυβδον κατὰ τὴν ἀριστερὰν χειρίδα· καὶ ἔσονται γυμνοὶ, ἀνυπόδητοι, μετακομίζοντες ἐπὶ τῆς βίχνης ζύλα διὰ τοὺς κλισίανους καὶ τοὺς λουτρῶνας· ἐν τοῖς ὠτίοις δὲ ἐκάστου ἔσεται προσηρημένος κρίκος ἐκ μαύρης ὑάλου, ἵνα οὗτος καίῃ τὸ θέρος ὡς πῦρ, καὶ τὸν χειμῶνα καταψύχῃ αὐτὸν ὡς χιών· ὁ δὲ μισθὸς ἐκάστου ἔσεται κατ' ἔτος φλωρία τεσσαράκοντα.»

« Ἐρ. Καὶ οἱ Μουτεβελλίς, φυλὴ τοῦ Ἀλῆ, πῶς θεωρηθήσονται παρ' ἡμῶν, καὶ ὁ προφήτης αὐτῶν ἐστὶ προφήτης ἢ ὄχι; Ἀπ. Ὁ Ἀλῆς ἦν ἐν τῷ ἰδίῳ κράτει ἀσελγῆς, καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ φυλῇ καταραμένος, καὶ πῶς ἔξεστιν ἵνα ἦ προφήτης;»

« Ἐρ. Τί ὑποστήσεται ἡ φυλὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως; Ἀπ. Ἔσονται ὡς ὄνοι, καὶ ἐπιθήσονται αὐτῶν οἱ γραμματεῖς τοῦ δεσπότη ἡμῶν· ὁ δὲ προφήτης αὐτῶν ἀνήκει τοῖς φίλοις τοῦ Μωάμεθ.»

« Ἐρ. Καὶ ὁ Μωῦσης, υἱὸς Ἀμράν, ἐστὶ προφήτης, ἢ ὄχι, τί ὁμολογήσωμεν περὶ τούτου; Ἀπ. Ὁ Μωῦσης ἐστὶν ἄνθρωπος νοήμων καὶ συνετός, φωτίσας τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν διὰ τῆς εὐφυίας αὐτοῦ· διότι ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ ὄρος, ἔγραψεν αὐτῷ ὅτι ἤθελε, καὶ ἔλεγε τοῖς Ἰουδαίοις. «Ἐΐδον τὸν πλάστην, καὶ

εἶπέ μοι τὰ γεγραμμένα»· καὶ διὰ τοῦ μέσου τοῦτου ἐσχημάτισεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ φυλὴν· οὐκ ἐστὶ δὲ προφήτης, οὔτε ἀνήκει ἡμῶν· καὶ ὁ Μωάμεθ καὶ ὁ Χριστὸς συνιστῶσιν αὐτόν· ἐστὶ δὲ ἄνθρωπος νοήμων καὶ συνετός· διὸ ἐπιτρέπεται ἵνα καταρασθῶμεν τῆς φυλῆς αὐτοῦ ἡττον τῶν λοιπῶν· διότι οὗτος καὶ ἡ φυλὴ αὐτοῦ οὐ πιστεύουσι τὸν δεσπότην ἡμῶν.»

« Ἐρ. Καὶ τί ὑποστήσεται ἡ φυλὴ αὐτοῦ μετὰ τὴν κρίσιν; Ἀπ. Ἦττον τῶν λοιπῶν, διότι ὁ ὑψιστος καὶ δεδοξασμένος ἡμῶν δεσπότης ἔξει αὐτοὺς παρ' ἑαυτῷ ὡς γραμματεῖς ἄνευ μισθοῦ, οἵτινες ἔσονται γυμνοὶ· καὶ ὁ δεσπότης ἡμῶν ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ Σινᾶ ὡς ἀγωγεὺς χιλίων καμήλων, ὧν μίαν ὠνόμασεν Ἑβραῖον, ἥτοι ἐκ τῆς φυλῆς ταύτης τοῦ Μωῦσέως, καὶ ἐπέτρεψεν ἡμῖν ἵνα τρώγωμεν αὐτήν· καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἑβραῖοι ἠζήθησαν αὐτὸν ἰδεῖν, οὐχ ὑποστήσονται δεινὰ ὡσπερ οἱ ἄλλοι.»

« Ἐρ. Καὶ οἱ ὀπαδοὶ τῶν λοιπῶν θρησκευμάτων, ὡς οἱ λατρεύοντες τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, καὶ λοιπά, τί ὑποστήσονται; Ἀπ. Οὗτοι ὁμοιάζουσι τῶν χόρτων, ἅτινα ζηραίνονται μετὰ θάνατον αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἀναφέρονται ἐπὶ τὸν ἀέρα, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἡμέραν κρίσεως.»

« Ἐρ. Κατέδειξας ἡμῖν πάντα τὰ θρησκευματα, καὶ οὐκ ἐξήγησάς τι περὶ τοῦ δεσπότη ἡμῶν Χάκεμ Βιέμρου, οὔτε τίνας ἀξιοθησόμεθα ἡμεῖς; Ἀπ. Μάχης γενομένης μεταξὺ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὄντων καὶ τοῦ ὑψίστου καὶ δεδοξασμένου ἡμῶν δεσπότη, οἱ ἄνεμοι τῇ διαταγῇ τούτου κατέσχισαν τὸν δημιουργόν. Περὶ τούτου εἶπε καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ, ὅτι ὁ Θεὸς ἵπτατο μετὰ τῶν ἀνέμων, καὶ ἐκρύφθη ἐν τῇ σκοτίᾳ, καὶ παρ' αὐτοῦ ἔλαθε τὴν ἐξουσίαν ὁ δεσπότης ἡμῶν, ὅστις οὐδένα ἔχει ὅμοιον, καὶ ὃν ἀνθρώπου νοῦς οὐ δύναται κατανοῆσαι. Ὅς τις δὲ ἡμῶν ἐκτελεῖ τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα συμμορφούμενος τοῖς γεγραμμένοις (διότι δι' ἕκαστον ἡμῶν εἰσὶν ἐβδομήκοντα δύο ἐντολαί), ὅτι ἔσεται ἀεὶ ὑπὸ τὴν διαταγὴν τοῦ ὑψίστου καὶ δεδοξασμένου ἡμῶν δεσπότη, καταστήσεται ἐκ τῶν ἐπιστηθίων αὐτοῦ, καὶ μέλος ἐν τῷ συνεδρίῳ.»

« Ἐρ. Καὶ ποῦ εἰσὶν αἱ δεῖ ἕκαστον ἡμῶν γεγραμμένα ἐβδομήκοντα δύο ἐντολαί; Ἀπ. Κατέλιπεν αὐτὰς εἰς προφύλαξιν ἐντὸς τῶν πυραμίδων τῆς Αἰγύπτου.»

« Ἐρ. Τί ἐπέτρεψε καὶ τί ἀπέτρεψεν ἡμῖν ὁ δεσπότης ἡμῶν; Ἀπ. Ἐπειδὴ ὁ δεσπότης ἡμῶν ἐστὶ μυστήριον καὶ ἀγαπᾷ τὸ μυστήριον, διὰ τοῦτο ἐντέλλεται ἡμῖν διατηρεῖν μυστικὴν τὴν θρησκείαν ἡμῶν ἐπὶ τῷ ὄρφι, ἵνα τὰ μὲν τηρούμενά μυστικά ὦσιν ἐπιτετραμμένα ἡμῖν, τὰ δὲ καταδηλούμενα ὦσιν ἀπηγορευμένα. Ὅθεν παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅ

ἀδελφοί, τὴν φύλαξιν τοῦ μυστηρίου. Προσοχῇ, προσοχῇ, ἵνα μὴ παρεκτραπῆτε· διότι ὅσα ἀπηγορεύσει ὁ δεσπότης ἡμῶν, εἰσὶν ἀπηγορευμένα, καὶ ὅσα ἐπέτρεψεν, εἰσὶν ἐπιτετραμμένα.»

« Ἐρ. Πῶς γινώρισμεν τὸν πιστὸν ἡμῶν ἀδελφόν ἀπὸ τοῦ ἀπίστου, διότι πιθανὸν ὁ ἀπίστος προσποιηθήσεται τὸν πιστὸν, ἵνα δημοσιεύσῃ τὴν θρησκείαν ἡμῶν; Ἀπ. Δεόν ἵνα μὴ δεχθῶμεν αὐτὸν πρὶν ἐξετάσωμεν.»

« Ἐρ. Καὶ πῶς ἐξετάσωμεν αὐτόν; Ἀπ. Λέγομεν πρὸς αὐτόν· «ὦ ἄνθρωπε, σπείρουσιν ἐν τῇ πατρίδι σου τὸν σπόρον τοῦ μυροβαλάνου (ἀχλίλεξ);» Ἄν ἀποκριθῇ· «ναὶ σπείρουσιν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν πιστῶν» τότε ἐστὶν ἐξ ἡμῶν. Παρουσιάζομεν δὲ αὐτῷ δύο λαγήνια, ὧν τὸ μὲν πλήρες, τὸ δὲ κενόν· ἂν χύσῃ τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ πλήρους εἰς τὸ κενόν, ἔστιν ἐξ ἡμῶν· διότι διὰ τῆς πράξεως ταύτης ὁμολογεῖ τὴν μετάβασιν τῶν ψυχῶν ἐπὶ τῶν σωματῶν, ὡς μεταβιβάζεται τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἐνὸς ἀγγείου εἰς τὸ ἕτερον· καὶ τότε δεχόμεθα αὐτὸν εὐχαρίστως, καταδηλοῦντες τὰ πάντα, καὶ οὐδενὸς στεροῦμεν αὐτόν, ἐκ τῶν χρημάτων ἡμῶν, ὑπαρχόντων καὶ λοιπῶν· διότι, κατὰ τὰς βάσεις τῆς φιλοτιμίας, οἱ ἀδελφοὶ ὀφείλουσιν, ἵνα βοηθῶνται πρὸς ἀλλήλους ἐν ὄρα ἀνάγκῃ· ἵνα ἐμπιστευόμεθα τὴν οἰκίαν ἡμῶν, τὰς γυναῖκας, οἰκογενεῖας καὶ χρήματα ἡμῶν· διότι εἰσὶν ἡμέτεροι ἀδελφοὶ καὶ ὁμόθρησκοι, καὶ οὐχὶ ὡς ὁ ἱερεὺς τῶν Χριστιανῶν, ὅστις οὔτε τὰ φύλλα τῶν χόρτων ἐμπιστεύεται. Ἄν δὲ μὴ γνωρίζῃ ἀποκριθῆναι εἰς τὰς ἐρωτήσεις, ἐστὶ ξένος δόλιος, προτιθεὶς μαθεῖν τὰ ἀπόκρυφα τῆς πίστεως ἡμῶν· τότε δὲ σπεύσατε ἐξοντῶσαι αὐτόν, ἢ δηλητηριάσαι παντὶ τρόπῳ.»

« Ἐρ. Ὁ δεσπότης ἡμῶν ποῦ νῦν διαμένει καὶ πότε παρουσιασθήσεται ἡμῖν; Ἀπ. Νῦν διαμένει ἐν Κίνᾳ, καὶ ἐνεφανίσθη πεντάκις. Τὸ πρῶτον ἐν Περσίᾳ, ὑπὸ τὸ ὄνομα Σολομῶν Πέρσης (Φάροι) καὶ γεωμέτρης τὸ ἐπάγγελμα. Δεύτερον ἐν Αἰγύπτῳ, ὑπὸ τὸ ὄνομα Χάκεμ Βιέμρου, τὸ ἐπάγγελμα διοικητικὸς. Τρίτον ἐν Ἀλγερίᾳ, ὑπὸ τὸ ὄνομα Μπέχουδίν, καὶ βραφεύς. Τέταρτον ἐν Παλαιστίνῃ, ὑπὸ τὸ ὄνομα Σοφία, καὶ ἱατρός. Πέμπτον ἐν Πετραίᾳ Ἀραβίᾳ (Χιτζάζ), ὑπὸ τὸ ὄνομα Μαουλὰν-ἔλ-Ἀκὺλ (ἥτοι κύριος τοῦ πνεύματος), τὸ ἐπάγγελμα ἀγωγεὺς χιλίων καμήλων. Ἐκτοτε μὴ ἐμφανισθεὶς πλέον ὑπεσχέθη ὅτι ἔσεται ἀπὸν ἐπὶ πολὺ, ἵνα δοκιμάσῃ τὰς καρδίας τῶν πιστῶν, καὶ παρηγγείλην ἡμῖν ἵνα μένωμεν σταθεροὶ πρὸς αὐτόν μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς.»

« Ἐρ. Πότε ἐλεύσεται; Ἀπ. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου, καθ' ὃ ὁ λύκος συμβαδίσει μετὰ τοῦ προβάτου, καὶ ἡ τίγρις μετὰ τοῦ ὄνου· ἐλεύσεται δὲ

τότε ὁ παντοκράτωρ καὶ δυνατὸς μετὰ δόξης καὶ ἀπείρου στρατοῦ.»

« Ἐρ. Ἐλεύσεται ὅπως ἄλλοτε ἢ ἐν δόξῃ; Ἀπ. Ναί, ἐλεύσεται ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ μακάριος ὁ μείνας πιστὸς τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ, κατὰ τὰ ὁμολογηθέντα διὰ τοῦ ὑποχρεωτικοῦ ἐγγράφου, ἐκτελῶν ὅσα παρηγγέληται πράξει κατὰ τὴν ὑποταγὴν καὶ λοιπά· διότι ἐπιτυγχάνει τοῦ ποθομένου, καὶ ἔσται μέγας καὶ εὐδαίμων.»

« Ἐρ. Πῶς ἔσεται ἡ ἐλευσίς αὐτοῦ, πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ διευθύνεται, καὶ ποῦ διαμενεῖ; Ἀπ. Ἐλεύσεται ὁ δεσπότης ἡμῶν, ὅταν εἰσέλθωσι τὰ ξένα ἔθνη καὶ οἱ εὐρωπαϊκοὶ στρατοὶ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη (ἐννοεῖ βεβαίως τὴν Συρίαν), καὶ γένηται ἀρχὴ τοῦ πολέμου, καὶ ἀυξήθη τὸ πῦρ καὶ ὁ σίδηρος, καὶ ἐκλειψῇ ἡ ἀσφάλεις, καὶ νικῶσιν οἱ Εὐρωπαῖοι τὸν στρατὸν τῶν Περσῶν, μέχρις ἂν κυριεύσῃ τὴν Μπαλμπέκ (1). Ἐλθόντες δὲ τότε οἱ ἀγγελιοφόροι, προειδοποιήσουσι περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ στρατοῦ (δηλ. τοῦ Χάκεμ). Τότε ἔσονται φωναί, ὁ πόλεμος παύσεται· τὰ δὲ διαμαχόμενα μέρη καθησυχάσουσιν, ὅταν βεβαιωθῶσι περὶ τῆς ἐξ Ἀνατολῶν ἐλευσεως τοῦ στρατοῦ (δηλ. τοῦ Χάκεμ), καὶ σπεύσουσι μετὰ δῶρων εἰς προὔπαντησιν. Ἡμέρας δὲ ἑπτὰ πρὸ τῆς ἀφίξεως, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται ἐκ τῶν λογῶν τοῦ στρατοῦ, καὶ οἱ χρεμετισμοὶ τῶν ἵππων τοῦ δεσπότη ἡμῶν, οἱ ἀκουσθησόμενοι ἀπὸ διαστήματος ἑπτὰ ἡμερῶν, μεγάλως ἐκπλήξουσιν αὐτοὺς, μέχρις ἂν φθάσῃ κατὰ τὸ πέρας τοῦ Χαυράν, ἐνθα γενήσεται ἡ προὔπαντησις τῶν συνταγμάτων τοῦ στρατοῦ τῆς προφυλακῆς, οὗ ἕκαστον σύνταγμα ἔχει 100,000. Καὶ τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ὀδεύσουσι πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ στρατοῦ μέχρις ἑσπέρας, ὄρωντες τὴν Σοφίαν, καὶ ἐρωτῶντες ἂν ἦ οὗτος ὁ Κριτής· ὁ δὲ ἀπαντᾷ ὄχι, ἀλλ' εἰμὶ ὁ ὑπουργὸς καὶ γραμματεὺς αὐτοῦ. Τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ὀδεύσουσι παρ' ἑτέρῳ στρατῷ, καὶ πρὸς τὸ ἑσπέρας ἀπαντήσουσι τὸν Βεχουδίν, ὃν ἐρωτῶσιν, ἂν ἦ οὗτος ὁ Κριτής· ὁ δὲ ἀποκρίνεται ὄχι, ἀλλ' ὑπουργὸς καὶ γραμματεὺς. Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ὀδεύσουσιν ἐν ταπεινότητι παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ ἱμάμου Μαουλά-ἔλ-Ἀκὺλ, ὃν πρὸς τὸ ἑσπέρας βλέποντες ἐρωτῶσι, καὶ ἀποκρίνεται ὄχι. Τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ὀδεύσουσι παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ Σίδι Σουλμάν (ἥτοι δεσπότη Σολομῶντος), ὡσαύτως. Τῇ ἑκτῇ ἡμέρᾳ τυγχάνουσι τοῦ ποθομένου, ἥτοι ἵνα μὴ προδῶσι περαιτέρω καὶ κοπιᾶσιν· βλέπουσι δὲ τὸν σεβαστὸν κύριον, καὶ ὑψηλὸν δεσπότην, ὅστις πορεύεται

(1) Ἡ πόλις αὕτη ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Ἠλιούπολις, καί μετὰ ἐπὶ τοῦ Ἀντιλιβάνου, ἀπέχουσα τῆς Βηρυτοῦ 18 ὥρας, καὶ οἰκουμένη τὸ πλεῖστον ὑπὸ Μουτεβελίδων.

κυκλούμενος υπό πάντων τῶν θηρίων καὶ ζώων, καὶ ἔχων τὴν σημαίαν λίαν ὑψομένην ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν προσβλέπων δὲ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον, μειδιᾷ ὑπὸ χαρᾶς, ἵνα ἐνισχυθῶσι διὰ τὸν ἐκ τῆς μεγάλης ὁδοιπορίας κάματον, καὶ οὕτω συμβαδίσωσιν αὐτῷ καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ. Οὗτος δὲ ἐξακολουθεῖ πορευόμενος, μέχρις ἂν φθάσῃ εἰς τὴν Πετραίαν Ἀραβίαν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μέκκαν, ἵνα κατεδαφίσῃ τὸ Χαράμ (δηλ. τὸ προσκύνημα τῶν Μωαμεθανῶν), καὶ διασκορπίσῃ τοὺς λίθους αὐτοῦ καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην. Ἐκεῖθεν μεταβήσεται εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἀνοίγει τὰς πυραμίδας, καὶ παραδίδει ἐκάστῳ πιστῷ καὶ πιστῇ 72 ἐντολάς, καὶ κανονίζονται πάντα τὰ προλεχθέντα περὶ τῶν πιστῶν, καὶ νεοφωτίστων, καὶ ἀπίστων ἐκ τῶν Μωαμεθανῶν, Χριστιανῶν, Μουτεβελιδῶν, Ἑβραίων καὶ λοιπῶν, ὡς εἴρηται, καὶ διαμνεῖ ἐν Αἴγυπτῳ.»

« Ἐρ. Διατί λέγομεν ὅτι ὀδεύουσιν (οἱ προὔπαντες) παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ Βαχαουδίν, Σουλμάν, Σοφίας (Χάκμι), Μουλά-ἔλ-Ακὺλ καὶ Χάκμι, καὶ βλέπουσιν ἕκαστον αὐτῶν κατ' ἰδίαν, ἐνῶ ὑπάρχει εἷς, καὶ πῶς διαίρεται; Ἄπ. Ἐκάστοτε ὁ δεσπότης ἡμῶν ἐνεφανίσθη διὰ προσώπου, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦτο γίνεται ἴδιον σημεῖον, καὶ τοι μὴ παριστάνον τὸν δεσπότην ἡμῶν, ὅστις ἐν τῇ ἀφίξει αὐτοῦ συνοδευθήσεται παρ' αὐτῶν τῶν προσώπων· διότι, ὡς περ οὐ λανθάνει ὑμᾶς, ὁ ὑψηλὸς καὶ δεδοξασμένος ἡμῶν δεσπότης φέρει πέντε πρόσωπα.»

« Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη συνετάχθη, ἵνα ἀναγινώσκηται παρὰ τῶν πιστῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐν καιρῷ τῶν ἐκκλησιάσεων, ὅπως φωτισθῶσι καὶ βεβαιωθῶσι περὶ τῶν κανόνων καὶ διατάξεων τοῦ ὑψηλοῦ καὶ δεδοξαμένου ἡμῶν δεσπότης Χάκμι Βιέρρου, ἐν μηνὶ Τζεμάτ τοῦ ἔτους 62 τοῦ δεσπότη ἡμῶν καὶ τοῦ δούλου αὐτοῦ. Ἀμήν.»

Τοιαῦτα ἐν συντόμῳ περὶ τῆς θρησκείας ταύτης, ἧς ἡ βᾶσις οὔτε ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ τούτου πονήματος καταφαίνεται. Παρατηρεῖται δὲ ἐν γένει, ὅτι αὕτη μετέχει μὲν πασῶν τῶν γνωστῶν θρησκειῶν κατὰ μέρος, ἀλλ' οὐσιωδῶς οὐδεμιᾶ συμφωνεῖ διὸ πολὺ ὀρθῶς λέγει ὁ ἀββᾶς Βαττοῦ, ὅτι ἐστὶ μίγμα παραδόσεων ἱστορικῶν, ποιητικῶν καὶ τινῶν φυσικῶν παρατηρήσεων κατ' ἰδιοτροπίαν ἀκατεργάστου θεολογίας, ἐν ἧ οὐδεμία ὑπάρχει φιλοσοφικὴ ἰδέα.

Ἐν Βηρυτῷ, κατὰ Ἀπρίλιον 1869.

Κ. ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΚΟΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣ.

Ὁ γαλλικὸς Ἄρειος Πάγος ἐξέδοτο οὐ πρὸ πολλοῦ ἀπόφασιν καταγγέλλουσαν δύο δικαστικὰς παρεκτροπὰς γενομένας πρὸ ἐτῶν ἐν Γαλλίᾳ. Τὸ ἐν φινιστέρῃ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων εἶχε καταδικάσει τὴν 4 Μαΐου 1854 δύο ἐγκαλούμενους ἐπὶ κλοπῇ, τὸν μὲν εἰς ἰσόβια τὸν δὲ εἰς εἰκοσαετῆ δεσμά. Ἐσχάτως ὁμοως γενομένης ἀνακαλύψεως ὅτι καὶ οἱ δύο ἦσαν ἐντελῶς ἀθῶοι, ὁ Ἄρειος Πάγος ἠκύρωσε τὴν παλαιὰν ἀπόφασιν, καὶ ἀπέδοτο τὴν ἀδίκως προσβληθεῖσαν τιμὴν αὐτῶν, ἂν καὶ ἀμφοτέροι εἶχον ἀποθάνει. Ἡ περίστασις αὕτη ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ἄλλην ὁμοίαν, συμβῆσάν περὶ τὰ τέλη τῆς 19 ἑκατονταετηρίδος ἐν Ἀγγλίᾳ, τὴν ἐξῆς·

Τὸ 1684 ὁ νέος Βέρνεϋ, υἱὸς τοῦ βικρονέτου σιὰ Θωμᾶ Βέρνεϋ εὐρίσκειτο μετὰ τινος φίλου τοῦ καλουμένου Βενφίλδ ἐν τινι οἰνοπωλείῳ· ἦλθε δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ τις διδάσκαλος τῆς ὀρθοῦς ἄβερς τούνομα. Ἐπειδὴ δὲ ἐπιον ἀμέτρως, κατὰ τὴν ἀγγλικὴν συνήθειαν, ἐμέθυσαν καὶ οἱ τρεῖς, πρῶτος δὲ πάντων ὁ νέος Βέρνεϋ, ὅστις καὶ παρεδόθη εἰς ὑπνον βαθύτατον. Ἄλλ' οἱ δύο ἄλλοι ἐξημέμενοι ὑπὸ τοῦ οἴνου ἐπεδόθησαν εἰς ἔριδας, αἵτινες κατέληξαν εἰς ὕβρεις καὶ εἰς χειρονομίας. Ὁ ἄβερς ἰδὼν ὅτι ὁ Βέρνεϋ ἐκοιμάτο ἔλαβε τὸ ξίφος αὐτοῦ, ἐφόρνευσε τὸν ἀντίπαλόν του καὶ θείς ἐκ νέου αὐτὸ εἰς τὴν θύκην ὅπως ἦτο καθημαγμένον ἐδραπέτευσεν.

Ὁ Βέρνεϋ οὐδὲν ἐνόησεν, ἀλλ' ἐξυπνήσας καὶ βαρεῖν ἔχων τὴν κεφαλὴν μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἐκδυθεὶς ἐκοιμήθη.

Διαδοθείσης τῆς φήμης τοῦ κακουργήματος ἡ ἀστυνομία ἐνησχολήθη ἀμέσως εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ φονέως. Συνέλαβε δὲ μόνον τὸν Βέρνεϋ, ἐπειδὴ ὁ ἕτερος εἶχε φύγει εἰς τὰ ξένα. Ὁ Βέρνεϋ ἐκοιμάτο ἔτι ὅτε μετέβησαν εἰς σύλληψιν αὐτοῦ. Φαντάσθητε δὲ τὴν ἐκπληξίν του ὅτε ἔμαθεν ὅτι τὸν κατηγοροῦν ὡς φονεύσαντα τὸν οἰκειότερόν του φίλον! Πόσον μάλιστα ἔμεινε κεραυνόπληκτος ὅτε εἶδεν ὅτι τὸ ξίφος του ἦτο καθημαγμένον!

Ἄρα ἡ ἐνοχὴ τοῦ νέου ἐφαίνετο ἀναντιρρήτως σημειωτέον ὅτι ὁ φόνος εἶχε συμβῆ ἐνῶ συνεδρίαζε τὸ κακουργοδικεῖον· καὶ ἵνα μὴ παραπεμφθῆ εἰς ἕτερον ἢ ὑπόθεσις, ἧτις ἐφαίνετο τόσῳ καταφανῆς, εἰσήγαγον τὸν ἐγκαλούμενον εἰς δίκην. Ὁ νέος εἶπεν ἀπολογούμενος ὅτι ἂν καὶ τὰ φαινόμενα κατεδίκαζον αὐτὸν, οὐδὲν ἤττον ὁμοως ἦτο ἀθῶος, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεκαλεῖτο τὴν δικαιοσύνην τῶν ὀρκωτῶν.

Ἀλλὰ τὰ πάντα ἐμαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ οἱ

ὀρκωτοὶ δὲ ἐτυμμηγορίας κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς τοῦ δι' ἀγχόνης θάνατον.

Ἡ καταδικῆ αὕτη ἐνέπλησεν ἀθυμίας πᾶσαν τὴν πόλιν Νέροϋιτς, ὅπου ἐγένετο, καὶ πᾶσαν μάλιστα τὴν ἐπαρχίαν Νορφόλκ, διότι ὁ νέος ἀνήκεν εἰς οἰκογένειαν οὐχὶ ἀπλῶς ἐπίσημον, ἀλλὰ καὶ ὀνομαστήν διὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν ἠθῶν πάντων τῶν μελῶν τῆς. Οἱ ἐγκριτώτεροι τῶν κατοίκων ὑπέβαλον ἀμέσως ἀναφορὰν εἰς τὸν βασιλέα καὶ παρεκάλουν αὐτὸν νὰ χορηγήσῃ χάριν εἰς τὸν καταδικασθέντα, ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἀναβληθῆ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως, ἕως οὐ γίνωσιν αἱ νέαι ἐρευναι. Κάρολος ὁμοως ὁ Β' ἔμεινεν ἀκαμπτος, καθ' ὅσον ἡ οἰκογένεια τοῦ φονευθέντος, ἐν καιρῷ τῶν τελευταίων ταραχῶν, εἶχε δεῖξει μεγίστην ἀφοσίωσιν εἰς τὸν βασιλέα, ἐνῶ ἡ τοῦ Βέρνεϋ εἶχεν ἐναγκασθῆ τὰς ἀξιώσεις τοῦ λαοῦ.

Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ταλαίπωρος νέος ἀπηγοίσθη, πλῆθος λαοῦ συνέρρευσε πανταχόθεν ἵνα δεῖξωσι τὴν συμπάθειαν αὐτῶν· δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν πάντων. Ἰδοὺ δὲ ἐπὶ τέλους πῶς ἀπεδείχθη ἡ ἀθωότης του.

Ὁ φονεὺς μεταβάς, ὡς εἶπομεν, εἰς τὰ ξένα, περιῆλθεν εἰς τοιαύτην ἔνδειαν, ὥστε ἐστερεῖτο καὶ τοῦ ἐπιουσαίου. Δὲν ἐβράδυνε λοιπὸν νὰ ἀσθενήσῃ βαρέως. Ἄν καὶ δὲν εἶχον ἰδῆ αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι ἐμπήγοντα τὸ ξίφος εἰς τὸ στῆθος τοῦ Βενφίλδ, ὁμοως τὸν εἶχεν ἰδῆ ὁ Θεός. Πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐκάλεσε πνευματικὸν καὶ ἐξημολογηθεὶς ἐφανέρωσε τὴν διπλὴν ἀδικίαν τὴν ὁποίαν ἐπραξε, φονεύσας τὸν Βενφίλδ καὶ διακινδυνεύσας τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Βέρνεϋ. Ἡ κατάθεσις αὕτη ἐγένετο καὶ ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, προσκληθείσης ἐπὶ τούτῳ. Καὶ ἐστάλη μὲν πάραυτα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἡ κατὰ τοῦ Βέρνεϋ ὁμοως ἀπόφασις εἶχεν ἐκτελεσθῆ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΣΥΖΥΓΟΥ ΕΚΛΟΓΗ εἰς πρᾶξιν μίαν, ὑπὸ Δ. Παπαβήρηγοπούλου. Ἀθήναι 1868.

Τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐπὶ τῆς περιθρυλλήτου διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν, ὡς τοῦλάχιστον συμπεραίνομεν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀνωτέρω δράματος, ὁ Κ. Δ. Παπαβήρηγοπούλος, γνωστὸς τοῖς ἀναγνώσταις τῆς *Παρδώρας* ἐκ τῆς περὶ Κλεάνθου μελέτης (1), ἐδημοσίευσεν κωμωδίαν, τὴν ὁποίαν ἐπέγραψε «*Συζύγου ἐκλογή*». Ἐχει δὲ ἡ κωμωδία ὑπόθεσιν τὴν ἐξῆς· Ὁ *Δῆμος* ἐπεθύμει σφοδρῶς νὰ ἔλθῃ εἰς γά-

(1) Ὁρα Πανδ. Τόμ. 10', σελ. 86.

μου κοινωνίαν· καὶ ἐπειδὴ, ὡς φαίνεται, ἦτο γαμβρὸς ἐπιζήτητος, ἔδραμον πρὸς αὐτὸν αἱ τρεῖς ὀνομαστότεροι νόμφαι τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἡ *Μοραρχία*, ἡ *Κυρία Σύμβαση* καὶ ἡ *Δημοκρατία*. Σημειωτέον δὲ χάριν δικαιοσύνης ὅτι αὕτη, ἡ *Δημοκρατία*, δὲν ἦλθε κυρίως ἵνα ἐπιδιώξῃ τὴν συζυγίαν, ἀλλ' ἵνα ἀναφλέξῃ ἀρχαῖον ἔρωτα τοῦ ἀγνώμονος *Δῆμου*, ὅστις ἠγάπα μὲν αὐτὴν πάσαι περιπαθῶς, «*ὅτε ἦτο παιδίον, καὶ εἶχεν ἰλαρὰν ἀθωότητα, καὶ ἀκράδαντον τόλμην, καὶ μεγαλεπήβολον διάθεσιν,*» σήμερον δὲ ἔστρεψεν αὐτῇ τὰ νῶτα.

Κατὰ πολλὰ καὶ διὰ πολλῶν ἠγωνίσθησαν αἱ δύο πρῶται νὰ δελεάσωσι τὸν κύριον *Δῆμον*, ὅστις ἔλεγεν ἐκυτὸν ἄστατον καὶ φίλον τῶν μεταβολῶν, ὁμοιον πρὸς τοὺς φιλαναγνώστας, οἵτινες δὲν ἀρκοῦνται εἰς ἓν μόνον βιβλίον. Ἡ *Μοραρχία* ἐφόρει πολυτελεῖς καὶ πλούσιον ἔνδυμα, καὶ ἀνεμέτρει μίαν πρὸς μίαν τὰς ἰδίας ἀρετὰς καὶ τὴν πρὸς τὴν ἰσότητα ἀγάπην, ἧς ἔνεκεν «*ἔθετεν εἰς ἰσορροπίαν πᾶσαν ὑπεραίρουσαν κεφαλὴν.*» Γονεῖς δὲ εἶχεν, ὡς ἔλεγε, πατέρα μὲν τὸν φόβον, μητέρα δὲ τὴν ἀμάθειαν.

Τῆς *Κυρίας Συντάγματος* τὸ ἔνδυμα ἦτο σύμφωνον πρὸς τὸ συμμιγῆς αὐτῆς ὄνομα, «*ἐρμαφόδριτον, τραγέλαφον, χίμαιρα,*» κατὰ τὸν ποιητὴν. Πολλὰ δὲ καὶ μεγάλα ἠξίου τὰ προτερήματα αὐτῆς. Πρῶτον μὲν εἶχε, πρᾶγμα ἀνήκουστον! δύο πατέρας, τὸν δισταγμὸν καὶ τὸν φόβον· μὴ λησμονήσωμεν δὲ ὅτι ὁ φόβος ἦτο καὶ τῆς *Μοραρχίας* πατῆρ'—μητέρα δὲ τὴν *ἐλευθερίαν*, «*ἧτις ὁμοως ἐγέννησεν αὐτὴν πρὸ τοῦ ὠρισμένου χρόνου.*» Δεύτερον δὲ εἶχεν ἑπτὰ δούλους ἄρρενας, καὶ μίαν θεραπαινίδα γένους θηλυκοῦ, ἀλλὰ μίαν καὶ καλὴν, πολυτιμοτάτην. Τῆς θεραπαινίδος αὐτῆς, ἧτις ὠνομάζετο *Βουλῆ*, δυσεύρετα ἦσαν τὰ πλεονεκτήματα. Ὁσάκις, φέρ' εἰπεῖν, ἡ Δέσποινα *Σύνταγμα* προσέταττεν αὐτῇ νὰ βάλῃ ἔλαιον εἰς τὸν λύχνον διότι ἦτο σκότος·—Εἶναι τῶνόντι σκότος; ἤρώτα ἡ θεραπαινίς. Πρέπει νὰ ἐξετασθῆ καλῶς τὸ πρᾶγμα, νὰ συζητηθῆ μετ' ἐπιστασίας καὶ εἶτα ν' ἀποφανθῶμεν.—Ἡ *Κυρία Σύμβαση* ὑπετάσσετο ἡ συζήτησις ἤρχιζε καὶ διήρκει νύκτα ὀλόκληρον· καὶ ὅτε ἀπεφασίζετο ν' ἀναφθῆ ὁ λύχνος, δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀνάγκη, διότι εἶχεν ἐξημερώσει. Ἀξιοζήλωτον οἰκονομίας παράδειγμα!

Μίαν τῶν ἡμερῶν μαθοῦσα ἡ *Κυρία Σύμβαση* ὅτι ἐκαίετο ὁ ἐξοχικὸς αὐτῆς οἶκος, προσέταξεν εὐθύς ν' ἀγορασθῆ καὶ σταλῆ ἀντίλα. Ἀλλ' ἡ θεραπαινίς *Βουλῆ* ἀντέτεινε δίσχυρισθεῖσα ὅτι τοιαύτη δαπάνη δὲν ἐσημειώθη μεταξὺ τῶν προϋπολογισθέντων ἐξόδων. Καὶ ἰδοὺ ἀπέραντοι συζητήσεις, αἵτινες ἐτελείωσαν ὅτε εἶχεν ἀποτεφρωθῆ ἡ οἰκία.

Ἄλλο περιεργότερον, ἀποδεικνύον τὴν περὶ τὴν τάξιν μέριμναν τῆς *Βουλῆς*. Ἡ κυρία αὐτῆς ἐλεῖπα-

θύμωσέ ποτε παρόντος τοῦ Δήμου. Ὁ Δήμος ἔτρεξεν ἀσθμαίνων νὰ φέρῃ πατήριον ὕδατος, ἵνα ζωογονήσῃ τὴν λειποθυμοῦσαν· ἀλλ' ἐκείνη ἀνεχαίτισεν αὐτὸν εἰπαῦσα· « Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ σκέπτεται πολὺ πρὶν ἀποφασίσῃ, πρέπει νὰ θέτῃ τὸ ζήτημα καὶ νὰ τὸ συζητῇ αὐχὶ ἀπαξ, ἀλλὰ τρίς καὶ εἰς διαφόρους ἡμέρας, καὶ πάλιν νὰ σκέπτεται καλῶς μετὰ τὴν ἀπόφασιν μὴ τύχη καὶ σπείσῃ ὑπὲρ τὸ δέον. Ἄς ψηλαφήσωμεν, προσέθετο, σήμερον τὸν σφυγμὸν τῆς, καὶ αὐριον συζητούμεν ἂν πρέπει νὰ τῇ δώσωμεν νερόν. »

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ ταλαίπωρος Κυρία Σύνταγμα μικροῦ δεῖν ἔστειλε τὰ κώλα ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅπερ τῇ ἀληθείᾳ δὲν θὰ ἦτο πολλά ἀπευκταῖον.

Καὶ ὅμως ὑπερηγάπα τὴν δύστροπον θεραπεινίδα, μάλιστα διότι ἦτο θυγάτηρ αὐτῆς (φυσικὴ λέγει ὁ κωμωδοποιὸς), καὶ διότι ἐγκρατεστάτη οὖσα τῆς μυθολογίας, ἔτερπε τὴν μητέρα διηγουμένη ἀδιακόπως τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμάς, ἃ τινὰ ἐγίνωσκεν ἐκ στήθους.

Τῆς δὲ Δημοκρατίας τὸ ἱμάτιον ἦτο ἀπλοῦστατον, ἀρχαία ἑλληνικὴ χλαμύς, ταινία ἐκ δάφνης ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ στέφανος, ζηρός καὶ αὐτῆς! εἰς τὴν δεξιάν. Ὅτε ὁ γαμβρὸς ἠθέλησε νὰ μάθῃ καὶ αὐτῆς τὰς ιδιότητας, « Ἐγὼ, ἀπεκρίθη, θὰ γαλουχῶ μόνη τὰ τέκνα μου, θὰ τὰ διατάξω ν' ἀγαπῶσι πρὸ πάντων τὴν πατρίδα, πρῶτον πάντοτε ὑπὲρ αὐτῆς νὰ πέσωσιν. Εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν θὰ ἐνσταλάξω τὴν ἀρετὴν, τὴν ἀπλότητα, τὴν ἀφέλειαν, τὴν μεγαλοφροσύνην, τὴν καρτερίαν, τὴν γενναϊότητα, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν. Ἀσκοῦσα δὲ αὐτὰ εἰς πᾶν γενναῖον καὶ ὄσιον καὶ εὐσεβές, θὰ τ' ἀναδείξω ἀξία τῶν εὐκλεῶν ἐκείνων προγόνων, ἀξία τῆς γῆς ἣν κατοικοῦμεν καὶ τῶν ἀναμνήσεων αἰτινες μᾶς περιστοιχίζουσιν. »

Ἄξιος καὶ τῆς Δημοκρατίας ὁ μισθός! Εἰ δὲ καὶ ἀφελῆ ἦσαν τὰ προτερήματα αὐτῆς, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ἰούνιος τοῦ 1863 ἔτους, τοσοῦτον ὅμως ἐφοβήθησαν αἱ δύο ἄλλαι, ὥστε ἐνῶ ἦσαν ἀδιάλλακτοι ἀντεράστρικαι συνδιηλλάγησαν, κατὰ μίμησιν τῶν κομμάτων τῆς Ἑλλάδος, ὅπως καταβάλλωσιν ἐκείνην. Πρώτη ἡ Μοναρχία προέτεινε συμμαχίαν.

« Κυρία Σύνταγμα, συμμαχίαν
» νὰ σαγηνεύσωμεν τὸν Σηρίον. »

Πρὸς ταῦτα ἡ Κυρία Σύνταγμα ἀπεκρίθη γενναίως·

« ὦ! μὴ σε μέλει, τὴν ἀστασίαν
» ἔχει ὁ ΔΗΜΟΣ εἰς τὸ κρατῖον. »

Καὶ αἱ δύο δὲ ὁμοῦ ἀνεκρούσαντο δικηρυσίως τὸν θούριον τοῦτον·

« Ἄς σαγηνεύσωμεν τὸν Σηρίον
» μὲ ὑποσχέσεις καὶ μὲ δωλείας.
» Ὁ ΔΗΜΟΣ εἶναι μικρὸν παιδίον,
» τυφλῶς πιστεῖον τὰς φαντασίας.
» Λέοντος ἔχει τὴν ὄψιν μόνον,
» ἀλλὰ κ' ἐν βρέφος τὸν τιθαστεύει,
» κ' ἐπὶ τῶν ὤμων του ὡς εἰς θρόνον,
» πᾶς ἀναβάτης τολμῶν ἱππεύει.
» Καὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ κερδίζει
» πᾶς ὁ γνωρίζων τὰ τὸν Δωκέην,
» πᾶς ὁ γνωρίζων τὰ τὸν μασιζῆ. »

Ἐραία τοῦ Δήμου ἡ εἰκὼν! Μίαν μόνην ἔχομεν ἀμφιβολίαν· εἶναι τινόντι παιδίον, ἐνῶ καὶ ὁ Ὀμηρος ἐγνώριζεν αὐτὸν, καὶ ὁ Σοφοκλῆς πρὸ δύο χιλιᾶδων πεντακοσίων ἐτῶν ἀπεκάλεσε κούφον καὶ ἄστατον γερρόντιον, καὶ ὁ Δημοσθένης, οὐ τινός, φαίνεται, εἶχε καύσει τὴν καρδίαν, ἐξωγράφησεν ἀριστοτεχνικώτατα· « Ὁ δήμος ἐστὶν ὄχλος, ἀσταθμητότατον πρᾶγμα τῶν ἀπάντων, καὶ ἀσυνθετώτατον, ὡς περ ἐν θαλάττῃ πνεῦμα ἀκατάστατον, ὡς ἂν τύχοι, κινούμενον· ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθε· μέλει δὲ οὐδενὶ τῶν κοιτῶν, ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται. » Τρομερὸς αὐτὸς ὁ δήμος!

Ὅπως δὴ ποτε, γέρον ἢ νέος, εὐρέθη « ἐμπερδευμένος σὰν τὸν ψύλλον » τὸ στουππί, » κατὰ τὸ ἀγοραῖον ἀσμάτιον. Ποίαν τῶν τριῶν νὰ προτιμήσῃ; Τὸ πρᾶγμα ἦτο σπουδαῖον, σπουδαιότατον, καὶ ἐδεῖτο ἐμβριθούς καὶ μακρᾶς σκέψεως. Διὸ παρεκάλεσε τὰς τρεῖς νύμφας ν' ἀποχωρήσωσι πρὸς καιρὸν, ὅπως κατορθώσῃ νὰ συναρμολογήσῃ τὰς ἰδέας αὐτοῦ.

Ἀπεχώρησαν λοιπὸν αἱ νύμφαι· ἀλλὰ ποῦ ἰδέσ; Συνειθισμένους νὰ σκέπτεται μετὰ πολλῶν, ν' ἀκούῃ κραυγᾶς, πᾶτάγους, λαιδωρίας, οὐδεμίαν εὐδυνατὸν νὰ συλλάβῃ ὅτε ἐμμενέ μόνος. Ἄν δὲν ἦτο χριστιανός θὰ ἐνομφεῖτο καὶ τὰς τρεῖς· ν' ἀλλάξῃ ὅμως πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ θρησκείαν, δὲν ἠθέλεν. Ἐπὶ τέλους κατάρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς συμπέρασμα. Ἐπῆρε ἀριθμὸν τινα κολοκυνθίων καὶ μετ' αὐτῶν πλατυγάζοτο φιάλην πλήρη ἀττικῆς ῥητινίτης, ἐπέθετο καὶ ταύτην καὶ ἐκείνα εἰς θρανία κατὰ σειρὰν ὡς ἄλλα « βουλευτιδία, »

« καὶ πῖερ ἀργαλέως ζωρὸν μίθῃ, ἐκ δὲ μεθύσθη! »

Ἡ ἰδέα τότε κατέθη μόνη, ὡς ἀπὸ μηχανῆς θεός, εἰς τὸ κρανίον τοῦ κυρ Δήμου. Διὸ καλέσας καὶ τὰς τρεῖς ἠρώτησε ποία ἠγάπα τὸν ῥητινίτην; Δυστυχῶς ὅμως οὔτε ἡ Μοναρχία οὔτε ἡ Δημοκρατία ἦσαν φίλοινοι· καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι παράδοξον, διότι, κατὰ τοὺς Γάλλους, « les extrémités se touchent. » — « Καὶ γὰρ ἡ δημοκρατία, ἡ τελευταία τυραννίς ἐστίν, » εἶπε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, διχονοῶν πρὸς τὸν ἡμέτερον ποιητὴν.

Ἡ Κυρία Σύνταγμα ὅμως ἄλλοίαν εἶχε τὴν ὄρεξιν. Ἐγὼ, ἀνεβόησε, τρελλαίνομαι διὰ τὸν ῥητινίτην, ὅποιανδήποτε καὶ ἂν ἔχει πατρίδα, τὴν Τρίπολιν ἢ τὴν Γορτυνίαν, τὴν Ἀττικὴν ἢ τὴν Ἀμφισσαν.

Εἶπε καὶ ἔτεινε τὴν δεξιάν πρὸς τὸν Δήμον.

Καὶ ὁ Δήμος σπείσας περιεπτύξατο αὐτήν.

— Θὰ μετανοήσῃς! ἀνέκραζεν ἡ Μοναρχία.

— Θὰ μεταμελήθῃς! συνεβόησε καὶ ἡ Δημοκρατία.

— Πιθανόν, ἀπεκρίθη ὁ Δήμος, προσθεὶς τὸ φοβερόν τοῦτο· « Ἰπάρχει καὶ διαζύγιον! »

Ἡ κωμῶδις αὕτη, ἥτις παριστᾷ εὐφωῶς καὶ μετ' ἀκριθείας τὰ καθ' ἡμᾶς, μεταφρασθεῖσα ἰταλιστὶ ἐδημοσιεύθη διὰ τῆς Rivista contemporanea nazionale Italiana (Ἰουν. 1869.) Ὁ καθηγητὴς K. De Gubernati, διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ τούτου συγγράμματος, προστίθει καὶ ταύτην τὴν σημείωσιν· « Τὴν κωμῶδιαν ταύτην τολμῶμεν νὰ ἐπονομάσωμεν ἀριστοφάνειον· περιέχει δὲ πολλὰς ἀληθείας, ἀξίας νὰ κηρυχθῶσι καὶ παρ' ἡμῶν, ἀς διὰ τοῦτο συνιστῶμεν θερμῶς εἰς τὴν προσοχὴν καὶ τὴν σκέψιν τοῦ κοινοῦ. »

Νὰ συστήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰς ἀληθείας ταύτας εἰς τὸ ἡμέτερον κοινόν; Ἐὰν θελήσῃ τις νὰ κατοπτεῖται διὰ μιᾶς ὀλόκληρον τὴν εἰκόνα τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας, οὐδὲν βεβαίως ἀσφαλέστερον κάτοπτρον τῆς ἀνὰ χεῖρας κωμῶδιος· εὐχόμεθα μόνον νὰ ἀναβῇ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν λεπτόν κἂν ἐρύθημα αἰδοῦς εἰς τὸ πρόσωπον τῶν πολιτευομένων, εἰς δὲ τὸν ἀγόμενον καὶ φερόμενον λαὸν τῆς Ἑλλάδος νὰ γεννηθῇ συναίσθησις τις τῆς ἰδίας ἀξίας.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

(Συνχ. 186 φυλλῶν. 487.)

Ἡ ΘΕΙΑ ΕΥΣΠΛΑΓΧΝΙΑ.

Ἐγὼ εἶμαι τὸ δενδράκι
Καὶ με φύτεψες ἐσὺ
Στὸ λαμπρὸ περιβολάκι
Ὅπου ὠνόμασες ζωή.

Μὲ φυλάττεις νύχτα μέρα
Ἀπὸ χιόνι καὶ φωτιά,
Τὰ ξηρὰ μού βίχνης πέρα
Καὶ μ' ἀφίνεις τὰ χλωρά.

Ἀλλ' οἱ κόποι σου ν' χαμένοι!
Τὸ δενδράκι φουγτωτὸ,

Κ' ὑπερήφαν' ἀνεβάνει
Χωρὶς ἄνθη καὶ καρπὸ.

Ἰργισμένος, κουρασμένος
Κράζεις τέλος μὲν φορὰ,
— Εἶν' ὁ κόπος μου χαμένος...
Ἄς κοπῇ γιὰ τὴ φωτιά.

Ἀλλ' ἡ θεία σ' εὐσπλαγγνία
Τὸ λυπεῖται, τὸ πονεῖ,
Κ' ἕνα χρόνον διόρια
Δίνει ἀκόμη στὸ δενδρί.

Τί θὰ πάθῃς, τί θὰ χάσῃς,
Ἢ δενδράκι μου φτωχὸ,
Ἄν τὸ χρόνο σου περάσῃς
Χωρὶς ἄνθη καὶ καρπὸ!

ΠΡὸς μίαν Κλαογραίαν.

Ἦθελε φρίξει ὁ ἥλιος
Ἄν τὰ λευκά σου χέρια,
Ἄν τὰ γαλάζια μάτια σου
Ποῦ λάμπουν σὰν ἀστέριζα
Δὲν ἦθ' ἐβροῦνε οὐράνιο
Κι' ἀθάνατο ἔραστῃ.

Ὅταν σὲ πρωταπάντησα
Στὴν προσευχὴ δοσμένη,
Μὲ χάρι ἐμπρός στὴ Χάρι τῆς
Σκυφτῆ γονατισμένη,
Ἐκραξά· — τοῦτῃ ἐπλάσθηκε
Γιὰ Πλάστουρβοῦ ἀγκαλιά! —

Ὅποιος κί' ἂν σ' εἶδ' ἐστάθηκε
Κ' ἐμπρός σου προσευχήθη,
Κἀνέναν δὲν ἐτόλμησέ
Νὰ ἰδῇ τ' ἀγνά σου στήθη,
Γιὰ τ' εἶπε· — Ἀδτά ν' προσκέφαλο
Τῆς πανάρχαιας ἀρχῆς! —

Σ' αὐτὸ τ' ἀφράτο πρόσωπο
Στὸ βλέμμα τ' ἁγιασμένο,
Στὰ στήθη σου, στὸ μέτωπό
Ἦν καθαρὰ γραμμμένο
— Ἀμαρτωλοὶ μὴ γκλιετέ
Τὴ νόμφη τοῦ Χριστοῦ! —

Η ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Όταν έπλυνε τὸ κρῖμα
Ὁ Χριστὸς στὸν Γολγοθᾶ
Ἐπετάχθη ἀπὸ τὸ μνήμα
Τοῦ Πρωτόπλαστου ἡ σκιά.

Μ' ἀσκωμένα τὰ μαλλιά της,
Μὲ τὰ χέρια σταυρωτὰ
Ἐρίψιψε ὀλόγυρά της
Τρομασμένη μὲ ματιά.

Καὶ θεωρῶντας μὲς τὰ πάθη
Τὸ Χριστὸ νὰ ξεψυχᾷ,
Ποιὸς ἀπόθανε νὰ μάθῃ
Τοὺς διαβαίνοντας ῥωτᾷ.

Όταν τ' ἄκουσε, τὰ χέρια
Χώνει μέσα στὰ μαλλιά,
Καὶ μὲ νύχια σὰν μαχαίρια
Στήθη, πρόσωπο ξεσχᾷ.

Καὶ στοῦ τάφου της τὴ θύρα
Τὴ γυναῖκά του τραβᾷ,
Καὶ τῆς λέγει: — τὸν Σωτῆρα
Γιὰ σ' ἐσταύρωσα σκληρά! —

Η ΘΕΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑ.

Καθὼς μὲ μάννα κάθεται
Μέσ' στὰ μικρὰ παιδιὰ της,
Μὲ τό' να μὲς στὰ γόνατα,
Μὲ τ' ἄλλο στὴν ποδιά της,
Τ' ἄλλο ᾤψηλά στοὺς ὤμους της
Καὶ τ' ἄλλο στὸ βυζί'

Καὶ μὲς ἀπὸ τὴν κλάψα τους
Μαντεύει τί γυρεύουν,
Κί' ἂν τ' ἐνὸς δώσῃ φίλημα
Καὶ τ' ἄλλα της ζηλεύουν,
Μοιράζει εὐθὺς τὰ χάδια της
Καὶ ταῖς γλυκαῖς ματιαῖς'

Καὶ ἂν συχνὰ στὸ βλέμμα της
Φλόγα θυμοῦ προβαίνει,
Δὲν χάνει τὴν ἀγάπη της
Πάντοτε μάννα μένει,
Πάντα γιὰ τὰ παιδάκια της
Ἐχει ζεστ' ἀγκαλιά.

Ἔτσι κ' ἡ θεία Πρόνοια
Ὅπ' ὅλα κυβερνάει,
Ἄλλου σφουγγίζει δάκρυα,
Φτωχοὺς ἄλλου ἀκολουθαί,
Θερμαίνει μὲς' στὰ στήθη της
Τὸ δύστυχ' ὄρφανό.

Καὶ κάποι' ἡ φιλόνητος
Πέρνει γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ,
Κτυπᾷ γιὰ ν' ἀγροικίσουμε,
Σφάζει γιὰ νὰ μᾶς σώσῃ,
Θέλει νὰ ἰδῇ ἕνα δάκρυ μας,
Θέλει μὲ προσευχή.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΑΡΑΘΩΡΑ.

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. Ἐγένετο ἐσχάτως ἀπαρίθμησης τῶν κατοίκων τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, τῆς ὁποίας παραθέτομεν τὰ πορίσματα.

Ὁ πληθυσμὸς ἀναβαίνει εἰς 4,700,000 ὡς ἐξῆς:

Ἄνδρες 750,000.

Γυναῖκες 700,000.

Παιδιά 250,000.

Ἐξ αὐτῶν αἱ τετρακόσαι χιλιάδες ζῶσιν ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν κτημάτων αὐτῶν, ἐκ δημοσίων ὑποουργίων, ἄλλων θέσεων καὶ ἐπαγγελματῶν οἶον δικηγόρου, ἱατροῦ κλ.

Ἐκατὸν χιλιάδες ζῶσιν εἰς σχολεῖα, φιλοanthρωπικὰ καταστήματα, φυλακὰς, κοινότητας κλ.

Διακόσαι χιλιάδες μετέρχονται μέγα καὶ μικρὸν ἐμπόριον, εἴτε ἐν ἐργαστηρίοις εἴτε καθ' ὄδον κλ.

Ἐν ἑκατομμύριον εἶναι βιομηχανοὶ, ἐργαστηρίαρχοὶ καὶ μισθωτοί.

Τριάκοντα πέντε χιλιάδες εἶναι στρατιῶται.

Τετρακόσαι δεκαεὶς χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι ἑνδεκα ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά καταγίνονται εἰς τὴν μεγάλην καὶ μικρὰν βιομηχανίαν τῶν Παρισίων. Ἐκ τούτων 285,861 εἶναι ἄνδρες, 105,410 γυναῖκες καὶ 25,540 παιδιά.

Ἴδου δὲ καὶ πόσας χεῖρας ἀναπληροῦσιν αἱ ἐν Παρισίοις ἀτμοφόροι χίλιας ὀκτακόσαι μηχαναί.

Πασῶν τούτων ἡ δύναμις εἶναι 40,000 ἵππων· ἐπειδὴ δὲ ἐνὸς ἵππου δύναμις ἀντιπροσωπεύει ἐπτὰ βραχιονας, ἄρα αἱ μηχαναὶ σύμπασαι ἰσοδυναμοῦσι πρὸς 70,000 βραχιόνων, ὅ ἐστὶ πρὸς 35,000 ἐργάτας.